

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОЛОГО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра технології виробництва і переробки продукції тваринництва
та кінології

До захисту допускається
В.о.завідувача кафедри технології
виробництва і переробки продукції
тваринництва та кінології
_____Олександр КИСЕЛЬОВ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

за другим рівнем вищої освіти

на тему: **«Бізнес-план організації грумінг-салону для домашніх**
тварин в місті Одеса»

Виконала: _____ Камишна Оксана Аркадіївна

Група: _____ З КІНОЛ 2301м

Науковий керівник: _____ Була Людмила Валер'янівна

ЗМІСТ

АНОТАЦІЯ.....	4
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	6
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	10
1.1. Розвиток послуг грумінгу домашніх тварин у світі	10
1.2. Визначення грумінгу та його складових для котів та собак	15
1.3 Застосування косметичних засобів для догляду за різними типами шерстного покриву у котів та собак	19
1.4. Особливості грумінгу та техніка догляду за котями та собаками	25
1.5. Вимоги до організації грумінг салонів	32
РОЗДІЛ 2. МАТЕРІАЛИ, УМОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ.	39
2.1. Місце та об'єкт досліджень	39
2.2. Методика виконання роботи.....	41
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	42
3.1. Аналіз ринку послуг по догляду за собаками та котями в Приморському районі міста Одеса.....	42
3.2. Організація умов діяльності грумінг-кабінету	47
3.3. Аналіз поголів'я тварин, власники яких звертаються за послугами до грумінг-кабінету.	50
3.4. Дослідження впливу різних косметичних засобів для грумінгу собак та котів на якість шерстяного покриву.....	53
3.5. Економічна ефективність діяльності грумінг-кабінету.....	58
ВИСНОВКИ.....	61
ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	63
ДОДАТОК А.....	70
ДОДАТОК Б.....	71
ДОДАТОК В.....	72

ДОДАТОК Г.....	73
ДОДАТОК Д	74
ДОДАТОК Є.....	75
ДОДАТОК Ж.....	76
ДОДАТОК З.....	77
ДОДАТОК К.....	78
ДОДАТОК Л.....	79
ДОДАТОК М.....	81

АНОТАЦІЯ

Камишна О.А. Бізнес-план організації грумінг-салону для домашніх тварин в місті Одеса. Дипломна робота магістра за спеціальністю 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, освітньо-професійної програми «Кінологія». Сумський національний аграрний університет. Суми, 2025 рік. Обсяг роботи: 82 сторінки, 10 таблиць, 4 рисунки, 64 джерела посилань.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка технологічного проєкту організації приватного грумінг-кабінету для собак і котів у місті Одеса, вивчення і тестування косметичних засобів, які доцільно використовувати у грумінг-кабінеті для кращого догляду за шерстним покривом тварин.

Предметом досліджень є ринок послуг по догляду за собаками різних порід та котами в місті Одеса, Приморський район; показники якості шерстного покриву домашніх тварин, економічні показники діяльності грумінг-салону.

Результати досліджень: розроблено бізнес-план організації грумер-кабінету при зоомагазині SuperPets в місті Одеса в формі приватного підприємства з юридичним статусом з метою отримання прибутку за допомогою надання господарям собак та котів послуги по догляду за шерстю, вухами, кігтями, очима тварин. Проведений аналіз популяції собак та котів, що користуються послугами грумерів в Приморському районі міста Одеса. За результатами дослідження проблем шерстного покриву у тварин визначили, що від 13,0% до 38,5% собак хворіють на алергічний дерматит, а також 27,0-42,0% котів та собак мають ектопаразитів, що потребує спеціальних засобів догляду за шерстним покривом та шкірою цих тварин. За результатами дослідження впливу різних косметичних засобів на якість шерстного покриву тварин рекомендовано, як базові в застосуванні, використовувати косметичні засоби торгівельної марки бренду Iv san Bernard.

Ключові слова: грумінг, косметичні засоби для тварин, шерстний покрив.

ANNOTATION

Kamyshna Oksana. Business plan for organizing a pet grooming salon in the city of Odesa. Master's thesis in the specialty 204 "Technology of Production and Processing of Livestock Products," educational and professional program "Cynology." Sumy National Agrarian University. Sumy, 2024. Volume: 82 pages, 10 tables, 4 figures, 64 references.

The purpose of the qualification work is to develop a technological project for organizing a private grooming salon for dogs and cats in the city of Odesa, to study and test cosmetics that are appropriate to use in a grooming salon for better care of animal fur. Source

The subject of research is the market for services for caring for dogs of various breeds and cats in the city of Odesa, Primorsky district; indicators of the quality of the coat of domestic animals, economic indicators of the activities of the grooming salon.

Research results: a business plan for organizing a groomer's office at the SuperPets pet store in Odesa was developed in the form of a private enterprise with legal status in order to make a profit by providing owners of dogs and cats with services for caring for their fur, ears, claws, and eyes. An analysis of the population of dogs and cats using groomers' services in the Primorsky district of Odesa was conducted. According to the results of a study of coat problems in animals, it was determined that from 13.0% to 38.5% of dogs suffer from allergic dermatitis, and 27.0-42.0% of cats and dogs have ectoparasites, which requires special care products for the fur and skin of these animals. According to the results of a study of the impact of various cosmetics on the quality of animal fur, it is recommended to use cosmetics of the Iv san Bernard brand as basic in application.

Keywords: grooming, cosmetics for animals, coat.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

FCI – Міжнародна Кінологічна Федерація

КСУ – Кінологічна спілка України

М – середня арифметична величина

m – похибка середньої арифметичної величини

Cv – коефіцієнт варіації

P – рівень ймовірності

ЕАг - Європейська Асоціація грумінгу (European Grooming Association)

ФОП - Фізична особа-підприємець

ВСТУП

В ланцюгу індустрій туризму, освіти, спорту, з'являється наступна індустрія домашніх улюбленців, яка стає ще однією новою галуззю. З 2005 року велика кількість міжнародних агентств з дослідження споживчого ринку почали звертати увагу до зооіндустрії. Кількість тварин про яких піклуються люди у світі зростає дуже стрімко.

Всесвітньо-відомі виробники товарів для домашніх тварин, швидко скористалися величезними можливостями для розвитку бізнесу. Українська зооіндустрія – це результат багатьох факторів: зміна ставлення людей до домашніх тварини які частіше сприймаються як супутники серед міських жителів. У містах, піклування людей про тварин – це прояв любові, уникання самотності, задоволення та отримання зворотного зв'язку від тварини що заспокоює та розслаблює. Прогулянки з собакою тепер звичне явище у багатьох містах всього світу. На полицях супермаркетів все частіше з'являються товари для домашніх тварин: корм, косметичні засоби по догляду (шампуні, кондиціонери, маски) і велика кількість різноманітних розвиткових іграшок.

Із досліджень робиться висновок, що одна з важливих частин життя в великому сучасному світі - піклування про тих тварин які оточують людину. Маємо змогу прослідкувати, що для самотніх людей, для виховання в дітях любові, взаєморозуміння, взаємоповаги, піклування та відповідального ставлення до тих хто поряд, тварини -це істоти, які постійно знаходяться поруч, певним чином залежать від людини, заспокоюють, дарують любов та вірність, але ми повинні цьому ще вчитися.

За статистикою коти та собаки дрібних порід - це велика частина улюбленців людини сучасного світу, вони займають більший відсоток розробки і виготовлення товарів зооіндустрії.

Коти та собаки дрібних порід живуть поруч постійно та намагаються задовольнити емоційні та естетичні потреби людини.

В цілому сучасна екологія, ритм життя, породжують проблеми зі здоров'ям у чотирилапих супутників: хвороби шкіри, очей, вух, не стабільний емоційний стан. Коли починаємо з'ясовувати етіологію виникнення хворобливого стану тварини, виявляється, що це не генетична схильність, а недбалий догляд та не дотримання правил гігієни тварини, але частково можливе вирішення деяких проблем зі здоров'ям.

Грумінг – це необхідність та вагома складова дбайливого ставлення до тварини. Він допомагає зберегти природну красу і, позитивно впливає на самопочуття та здоров'я тварини.

Грумінг професійний - це окрема галузь, яка почала розвиватися в ХІХ столітті у Великій Британії та США. На цей період припала популярність виставок собак, що в свою чергу вимагало високого рівня догляду за тваринами. На підготовці собак та котів до таких виставок спеціалізувалися перші професійні грумери, забезпечуючи бездоганний вигляд тварини.

Грумінг – комплекс процедур, які спрямовані на догляд за зовнішністю тварини: собаки, коти, значно рідше, але є кролики, міні-піги, морські свинки, птахи. Цей процес складається з купання, вичісування, стрижки, чистки зубів, обрізання (підпилювання) пазурів та іншими нюансами гігієни та естетики. Грумінг популярний у всьому світі, власники тварин прагнуть забезпечити своїм улюбленцям здоровий та привабливий вигляд.

Тому, основна мета нашої кваліфікаційної роботи - це розробка технологічного проєкту організації приватного грумінг-кабінету для собак і котів у місті Одеса та вивчення і тестування косметичних засобів, які доцільно використовувати у грумінг-кабінеті для кращого догляду за шерстним покривом тварин.

Щоб виконати роботу були поставлені наступні завдання:

- дослідити ринок послуг для собак та котів в місті Одеса;
- розробити перспективний бізнес-план розвитку грумінг-кабінету для домашніх тварин;

- оцінити показники стану шерстного покриву собак та котів до та після використання косметичних засобів;
- визначити економічні показники рентабельності діяльності грумінг-кабінету в місті Одеса.

РОЗДІЛ 1

ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ

1.1. Розвиток послуг грумінгу домашніх тварин у світі

З людиною поруч завжди знаходиться велика кількість тварин, і постійно вдосконалюються способи догляду за ними. Зараз мова йде про домашніх-безпородних, собак робочих, мисливських декоративних порід, котів різних порід та походження, священних та інших тварин [23].

Грумінг домашніх тварин - це перш за все ланцюжок грумер- тварина-власник. Цей процес прослідковується з давніх міфів, легенд та літератури яка зберіглася в історичних записах. Картина відносин собаки та людини настільки яскраво подається нам міфології стародавнього світу. Досліджуючи це питання зустрічається велика кількість інформації про формування системи процесу догляду за домашніми улюбленцями. Китай впевнений, що собаки були приручені або одомашнені 14 тисяч років тому і він є батьківщиною багатьох порід собак. Деякі з цих порід користуються і в теперішній час великою популярністю у кінологів та заводчиків всього світу і звичайних людей, які люблять собак або котів. Серед таких порід: мопс, пекінес, лхаса-апсо, ши-тцу, тибетський мастиф, чау-чау, шарпей, тибетський тер'єр, мальтіпу, какапу. Достатньо велика кількість цих порід потребує професійного догляду і який вони отримували в стародавні часи.

Одним із яскравих прикладів та підтвердженням наявності догляду за домашніми улюбленцями в Тибеті є історія та розвиток породи «Лхаса-апсо» [16]. Порода собак Лхаса апсо була виведена в Тибеті монахами та представниками аристократії щонайменше дві тисячі років тому. Їх використовували як сторожових собак при храмах та монастирях. Тибетці дуже поважали цих маленьких собачок, оскільки вірили, що вони є реінкарнаціями лам. Монахи вважали Лхаса апсо талісманом, здатним попереджувати про наближення небезпеки Лхаса — столиця Тибету, «апсо» — слово, що означає

тибетською мовою «бородатий». Відповідно, назву породи можливо перевести як — «бородатий собака із Тибету». Розводили Лхаса-апсо переважно у монастирях Тибету. На заході Лхаса-апсо з'явився у другій половині XIX ст., оскільки вивіз цих собак був забороненим.

Одними з перших європейців, що завезли цю породу собак до Європи, а саме на Британські острови, були Фредерік Маршман з дружиною Ірмою Бейлі.

Існує припущення що від Лхаса-апсо веде своє походження собака-хризантема Ші-тсу, що з'явилась лише у 17 ст. і зовні дуже нагадує породу Лхаса-апсо [8].

Для цих собак будувалися спеціальні приміщення де вони знаходилися під пильним наглядом слуг, які контролювали щоденний грумінг собак. Можна казати, що то була створена перша система догляду за собаками. Як говориться в міфах: «доглядали за тваринами чоловіки та жінки, ці посади переходили в спадок від батька до сина».

На сьогодні ми немає конкретних чітких дат зародження грумінгу як професії, це припущення яке ми прослідковуємо з доступних для вивчення інформаційних джерел. Але в деяких історичних фактах прослідковується розповіді про грумінг як ремесло, яке з'явилося близько 400 років назад і пов'язаний з територіями сучасної Німеччини та Франції.

В стародавніх джерелах інформації немає чіткого поняття як називали людину, яка займалася стрижкою собак, але за легендами можна прослідкувати зародження професії. У середньовіковій Фландрії головним товаром експорту було мережево, експорт якого обкладався великими податками за якісну красу та велику вартість. Тому контрабанда процвітала за допомогою собак. Прикордонники все частіше спостерігали великого кудлатого собаку, який систематично перетинав прикордонну річку. Спіймавши собаку виявили на тілі щільно прив'язане контрабандне мережеве. Коли господарів собаки затримати не вдалося, був виданий указ про обов'язкову стрижку всіх волохатих собак, щоб здалеку було видно, що на собаці нічого не намотано. То можна зробити

висновок, що перші стрижки були обов'язковими для волохатих собак та досить кумедними.

Але естетичними та модними вони стають згідно з історичними документами десь у XVII столітті [7]. Це пов'язано зі стрімким розвитком кінології. Термін «грумінг» прийшов з Англії, походить він від англійського слова «Groom» - конюх, доглядати. В стародавні часи грумерами називали людей які мали доглядати за конями, з цього можна зробити висновки що догляд за собаками був однією з гілок цього ремесла та поступово став окремою самостійною професією яка в подальшому отримує свій старт при французькому дворі Людовика XV та Людовика XVI. Саме в цей період були створені перші грумер-салони, в яких фахівці цієї справи використовували відвари трав, кисле молоко, припарки з провареного вівса для покращення зовнішнього вигляду шерсті собак. Грумерські кабінети або салони увійшли в побут власників собак і продовжили працювати та процвітати в революційні часи. І ми можемо говорити про те, що французькі майстри формували образ «класичної» стрижки [39,23].

Середина XIX століття і мистецтво грумінгу притаманне виключно тільки аристократам, але з середини XIX століття стає масовим явищем і доступним для більшості. В перше в Америці грумінг став масовим [19]. З'являються практичні за доглядом і не складні за виконанням стрижки, деякі з них в теперішній час практикуються на породі пудель: «бермудська», «мисливська», «кеннель», але на сьогодні не відомо хто автор цих зачісок. На щастя багато чого ми можемо дізнатися завдяки Тому Гейтлі, відомий в світі кінології заводчик, хендлер та суддя. Він, один з перших провів фундаментальну роботу з вивчення історії грумінгу і триммінгу. В 1976 року, в червні журнал «Dog word», в якому була опублікована стаття, де згадується книга «Книга про собак» Б. Веро-Шо. В цій книзі вперше описується триммінг та наголошується про важливість професійного догляду за тваринами. В Бостоні в 1893 році була видана книга Єшмонта «Секрети собачого розплідника», в якій докладно проаналізовано догляд за шерстним покривом собак, купанням та триммінгом.

XX століття увірвалося в грумінг систематизацією та виходом на професійний рівень. Книга американської авторки Бланш Сондерс «Схема стрижки пуделя» вийшла в тираж в першій половині XX століття та являє собою гарний досвід систематизації стрижок тварин. Бланш Сондерс заслужено вважається першим популяризатором догляду за тваринами та їх навчання. Список послуг грумера в післявоєнній Англії не дуже відрізнялась від сучасного: полірування кігтів, чистка вух та носових ходів та очей, купання та стрижка. Саме в XX столітті з'являються перші практичні методички, що включали схеми стрижки та триммінгу тварин. Експерти на виставках відмічають стан шерстного покриву та підготовку шерсті собак. Грумінг виходить на подіуми та стає популярною та затребуваною професією [45].

На теперішню думку істориків, батьківщиною триммінгу вважають Британію. Британці, використовували робочих собак з жорсткою шерстю звернули увагу, що на місті видаленої старої шерсті згодом виростає здорова та блискуча. Саме так виникла техніка триммінгу. Сучасний триммінг – це акуранно видалена шерсть тварини яку висмикують за ростом волосся собаки. Майстри триммінгу в Англії дуже цінувались, а праця гарно оплачувалася. Завдяки популярності жорстко шерстних порід собак, нестачі в клієнтах не було. Тому в історичному контексті ми можемо виділити деякі задачі сучасного грумінгу. Сучасний грумінг – це професійна допомога власнику в якісному догляді та підтримці здорового зовнішнього вигляду тварини. Основний принцип грумера – збереження здоров'я та фізичних потреб тварини. Сучасний грумер володіє знаннями не лише професійного напрямку, але також в сфері зоопсихології, ветеринарної медицини, трихології та косметології [54,23].

Грумінг – це мистецтво. Виставковий та шоу грумінг неперевершений. Це сфера, яка розширює межі та кордони. Дозволяє вдосконалювати ідеальну техніку та майстерність, використовувати нові матеріали. [57] У сучасному світі грумінг – це багатомільйонна індустрія, яка надає робочі місця та заробіток. Можна сказати, що цей напрямок один із найпотужніших в зооіндустрії. Він

розвивається шаленими темпами та має великі перспективи. Грумінг – це визнання.

Вивчивши обсяг світового ринку послуг з догляду за домашніми тваринами який оцінюється в 6,89 мільярдів доларів США в 2024 році, і прогнозується, що CAGR зросте на 7,33% з 2025 по 2030 рік. Зростання витрат, зростання кількості грумерів і компаній-компаньйонів, збільшення пропозиції послуг і гуманізація є одними з основних рушійних сил зростання ринку. Наприклад, Camp Bow Wow пропонує різноманітні послуги з догляду за собаками, такі як дитячий садок, пансіон, вигул, тренування та підготовка до виставок. Оскільки компаньйони все більше розглядаються як члени сім'ї, їхній догляд вимагає якісніших послуг з грумінгу, включаючи спа-процедури, укладку хутра та пов'язану зі здоров'ям грумінг. Це збільшення витрат відображає тенденцію, коли споживачі готові частіше витратити кошти на персоналізовану обробку, щоб забезпечити комфорт і благополуччя своїх супутників, тим самим сприяючи зростанню ринку [57].

Загальновідомо що у всьому світі власники компаньйонів щорічно витрачають приблизно 300 мільярдів доларів США на своїх тварин, що покриває все: від початкової покупки до поточних виплат страхування домашніх тварин. За даними Pangolia Pte. У статті Ltd за липень 2024 року статистика також включає послуги масажу для компаньйонів. Наприклад, у 2024 році 9% власників собак користуються мобільними послугами грумінгу, а 30% власників собак ведуть своїх компаньйонів до грумінгу. Крім того, 84% власників компаньйонів проводять грумінг своїх собак принаймні раз на рік.

Збільшення кількості салонів для догляду за домашніми тваринами справді є рушійним фактором на ринку. Наприклад, за даними Pangolia Pte. Ltd, у 2024 році в США було понад 300 000 грумерів, причому жінки становлять 86% цієї робочої сили. Це зростання зумовлене збільшенням числа власників тварин і підвищеною увагою до здоров'я, гігієни та зовнішнього вигляду домашніх улюбленців, що спонукає власників частіше звертатися за послугами професійного грумінгу. Зручність і доступність місцевих салонів також

відіграють ключову роль, задовольняючи різноманітні потреби в грумінгу, починаючи від базової гігієни до спеціалізованих послуг для різних порід [46].

В Україні грумінг ще досить молодий, але навіть зараз організовані асоціації грумерів, проводять конкурси де фахівці можуть показати свою майстерність. Створюються школи грумерів де можна отримати не лише знання та практичні навички, а також рекомендації та поради щодо створення власного бізнесу [32,23].

1.2. Визначення грумінгу та його складових для котів та собак

Основними клієнтами грумінг салонів для тварин є кішки та собаки. Європейські дослідження показали, що кішки - веселі та захоплюючі тварини з багатьма унікальними способами поведінки. Однією з звичок, яка заслуговує на додаткову увагу, є їх догляд.

Нерідко можна почути таке твердження : «Котів не потрібно купати. Вони самі подбають про це», але відомо що їм самотійно в основному вдається підтримувати власну чистоту. Але у вивченні цього питання все ж бувають випадки, коли котам може знадобитися купання або гоління. Насправді деякі породи, як-от бенгальська кішка, люблять купатися.

Грумери Німеччини стверджують, що кішки добре пристосовані до самотійного грумінгу, вони гнучкі, що дозволяє їм доглядати за більшою частиною свого тіла. Котячий язик складається з багатьох дрібних зубчиків або сосочків з кератину. Кератин - це та сама речовина, з якої складаються волосся і нігті. Дрібні ворсинки на язиці kota корисні для видалення шерсті та сторонніх тіл. У здорових, особливо короткошерстих кішок, ця шерсть вичісується і зазвичай проходить без проблем. Кішки можуть використовувати свої лапи як гребінці або навіть як мочалки, оскільки вони можуть облизувати лапи та використовувати їх для очищення морди.

Дослідження показали, що грумінг насправді виконує багато цілей у котів. Такої поведінки вони навчаються спочатку від матері. Матері-кішки виконують

цю функцію, щоб підтримувати чистоту кошенят і створювати зв'язок. До двотижневого віку кошенята навчилися самотійно виконувати цю роботу і можуть самотійно доглядати за собою, коли їх відлучають від матері. [5]

Професійний догляд за котом зазвичай передбачає стрижку кігтів, вичісування шерсті, вибриття шерсті, підстригання навколо проблемних ділянок і час від часу купання. Грумер може очікувати шипіння та бурчання від деяких котів, яким не подобається якісь дії, однак за статистикою, є коти, які надзвичайно агресивні до свого власника та грумера, коли останні намагаються розчесати їхню шерсть, або збрити проблемні ділянки.[58]

В дослідженнях при розробці косметичних засобів для котів з'ясовано що, зазвичай котяча шерсть повинна пахнути «нейтрально приємно» і не мати запаху. Однак їх шерсть набирає запахи середовища, в якому вони живуть: шерсть поглинає сигаретний дим/канабіс, запахи попури від кімнатних пристроїв або спреїв, ефірні олії з лосьйонів і парфумів, а також запахи ротової слини кота-партнера від аллогрумінгу. Це не тільки спричиняє неприємний запах шерсті та змінює текстуру, але й кішка також ковтає мікроскопічні частки зі своєї шерсті, що може призвести до багатьох захворювань, з якими вони зараз звертаються до грумерів та ветеринарів.[14,47]

При вивченні досвіду роботи кінологів та грумерів з'ясувалося що, стан зовнішнього покриву собаки має велике значення для здоров'я тварини. Пил, бруд, лупа, відмерлі волосся і шкірні виділення, збираючи на шкірі, забруднюють її, погіршують обмін речовин, порушують правильне регулювання тепловіддачі і створюють сприятливі умови для появи паразитів, бліх, кліщів, а також екземи та інших захворювань шкіри. Щоб уникнути цього, тіло собаки необхідно утримувати в чистоті, що досягається регулярним чищенням, періодичним миттям і купанням собаки.

До гігієнічних заходів грумінгу відносять заходи щодо догляду за зовнішнім покривом собаки, а саме:

- чистка собак;
- догляд за очима, вухами і ротовою порожниною;

- миття собак;
- висушування шерсті;
- підстригання кігтів;
- для окремих порід триммінг.

У кінології загальні гігієнічні процедури прийнято називати грумінг (від англ. «Grooming» - «доглядати, пестити»). Слово грумінг прийшло до нас з Англії, де ще в стародавні часи існувала спеціальна професія - грумер. Ці люди доглядали за кіньми. Відповідно «грумінг» і означає догляд, а фахівці, які здійснюють цей самий догляд за собаками, називалися грумерами.

Процедури грумінгу залежать від породи собаки, його фізіологічного стану і стану шерстного покриву. Такі щоденні процедури, як чистка собак і догляд за очима, вухами і ротовою порожниною, здійснює безпосередньо сам власник собаки або кінолог, який доглядає за твариною. Природно, подібні процедури значно відрізняються у різних порід.

Загальновідомо, що існує багато різних типів шерсті: коротка, середня, довга, гладка, шерстяна і навіть безшерста. Деякі породи вимагають невибагливого догляду, також відомі як породи типу «мити та носити», вимагаючи лише час від часу купання та розчісування. Деяким породам потрібен помірний рівень догляду, тоді як деяким потрібен інтенсивний рівень догляду.

Дослідження показали, що існують деякі вимоги по догляду за шерстю собак різних порід. Для більш детального вивчення цього питання розділено собак на сім груп, визнаних Dogs Australia.[13]

Сучасна промисловість пропонує великий вибір предметів і засобів по догляду за собакою.[46]

Одним із засобів утримання тіла собаки в чистоті є регулярне його миття. Частота миття залежить від пори року і умов, при яких собака забруднюється. Питання «мити собаку миючими засобами або не мити?» є спірним для багатьох кінологів. Здорова тварина при правильній годівлі і утриманні прекрасно обходиться без цієї процедури протягом всього свого життя. Причому такі собаки рідко страждають шкірними захворюваннями. Однак для багатьох порід

миття є природною процедурою грумінгу, особливо перед виставкою. Також, якщо собака живе в одному приміщенні з людьми, до цієї процедури вдаються частіше. Але необхідно пам'ятати, що краще змити бруд проточною водою, ніж вдаватися до миючих засобів. Взимку, коли немає пилу, собаку досить мити раз в два-три місяці при утриманні в приміщенні, при утриманні на вулиці бажано взагалі не мити, а тільки чистити. Влітку, коли пилу більше, мити собаку можна кожну декаду, при цьому миття бажано замінювати купанням собаки у водоймі.[59]

На думку більшості грумерів та кінологів є кілька причин, чому слід регулярно стригти собаку. Найбільш очевидною причиною є збереження шкіри та шерсті собаки в ідеальному стані. Регулярний догляд видаляє відмерлу шерсть, клубки та вузли, а також усе, що собака могла зібрати під час прогулянки. Це також допомагає поширювати природні олії в шерсті, кондиціонуючи її та зберігаючи здоровою.

На грумінгу обов'язково є можливість перевірити шкіру собаки на наявність паразитів, незнайомих ударів, подряпин або інших подразнень, які не видно оком. Якщо виявляється щось, у чому грумери не впевнені – це привід відвідати ветеринара.

Крім того, деякі породи собак линяють більше, ніж інші, саме тому мертве волосся випадає з шерсті собаки. Регулярне видалення цієї відмерлої шерсті дозволить уникнути накопичення і може врятувати килими у домі від пучків непотрібної собачої шерсті.[20]

Вважається, що собаку можна мити миючими засобами не частіше ніж один раз на місяць. Треба зауважити, що часте миття позбавляє шкіру, а також і волосся собаки нормальної жирності. Волосся стає сухим, шкіра легко тріскається. Але зараз собак після частих купань, обов'язково зволожують бальзамами та масками для шерсті та шкіри, що є повністю безпечним для подальшої життєдіяльності. Волосся не втрачає властивість відштовхувати воду і не стає крихким і ламким. В середньому за рекомендаціями провідних

спеціалістів грумерів допускається мити собаку 1 раз на місяць або раз в 2 місяці.[60]

З'ясовано, що сучасна промисловість зараз пропонує великий вибір шампунів, кондиціонерів і спеціальних засобів для обробки шерсті тварин, експериментувати з різними миючими засобами для людей, не знаючи яку реакцію вони викличуть у собаки, не доцільно.

Одним з основних гігієнічних заходів по догляду за шерстним покривом для багатьох порід є триммінг. Триммінг (від англ. «Trimming» - «приводити в порядок») - загальне поняття, яке включає обробку шерстного покриву - стріппінг, стрижку за допомогою електричної машинки і ножицями, моделювання зачіски.

Стріппінг (від англ. «Stripping» - «роздягати») - «механічна» зміна шерсті, тобто видалення відмерлого волосся механічним шляхом (вищипуючи пальцями, ножом для стріппінгу). Стріппінгують майже всіх жосткошерстних тер'єрів і шнауцерів. Часто під терміном «триммінг» розуміють виключно стріппінг собак, а стрижку відносять до окремої процедури. Позитивне значення вищипування волосся полягає в тому, що воно полегшує появу нового, більш жорсткого волоса, здатного краще захистити собаку від несприятливих зовнішніх впливів.

1.3. Застосування косметичних засобів для догляду за різними типами шерстного покриву у котів та собак

При вивченні досвіду роботи грумерської індустрії європейських фахівців з'ясовано що усім котам час від часу може знадобитися допомога в догляді. Довгошерстим породам знадобиться додаткове розчісування щоб у них не утворювалися килимки або шерстяні клубки. Деякі короткошерсті породи також виграють від цього. Багато котів люблять, коли їх розчісують, і сприймають це як час для спілкування.[5, 30]

Також хочеться наголосити на те, що існує відсоток котів яких потрібно стригти. При вивченні досвіду роботи грумерів вимальовується чітке розуміння

індивідуального підходу до грумінгу котів та потреби допомоги в складних випадках, а саме:

Коти з серйозними захворюваннями зубів, які або не можуть доглядати самостійно через біль у ротовій порожнині або відсутність зубів, які просто виділяють густу слину, яка кишить бактеріями по всьому собі, що спричиняє тьмяну, смердючу та не зовсім здорову шерсть.

Коти похилого віку, коти з відомою гіперестезією та коти з артритом потребуватимуть особливої обережності, оскільки вони, як правило, більш чутливі до шкіри та суглобів.

Кішки з довшою шерстю, яким не вистачає терпіння доглядати вдома, або навіть ті, які люблять доглядати, можуть потребувати професійної допомоги для видалення зайвої шерсті протягом року.

Ожирілих кішок, можливо, потрібно регулярно доглядати, особливо якщо вони не можуть очистити свою задню частину. Це коти з сирими попами від опіків сечі та калу, які потребують регулярного купання та гігієнічного гоління. Нам потрібно не тільки доглядати за шерстю, але це допомагає запобігти шкірним інфекціям. Вони також мають тенденцію мати тьмяну, жирну шерсть від шкірних жирів і шерсті, що накопичується з часом, оскільки вони не в змозі доглядати за собою, спричиняючи матування.

Безшерсті породи — одна з тих порід, які потребують регулярного догляду для здорової шкіри. Скільки разів ви бачили, як ці конкретні породи приходили в клініку з жирною, смердючою шкірою, сумнівними нігтьовими ложами та обдертими вухами? Ці породи котів вимагають регулярного купання в домашніх умовах. Власників цих котів треба регулярно навчати та розповідати про догляд за шкірою цих конкретних порід.

Коти з відомими захворюваннями, такими як серцеві захворювання або інші супутні захворювання, які потребують додаткового ветеринарного спостереження, щоб запобігти травмам або серцевим інцидентам.

Однак можна погодитися, що багатьом котам потрібна допомога через супутні захворювання, вік і стан шерсті через неможливість домашнього догляду, а також породні особливості.[14]

Правильний догляд - це основа здорового життя наших чотирилапих друзів. Справа не лише в естетиці; вибір правильної косметики безпосередньо впливає на комфорт і самопочуття кота або собаки. Акцентуємо увагу на те, що шкіра – найбільший орган, який відіграє вирішальну роль у захисті організму тварин від зовнішніх факторів. Правильно підбираючи косметику, ми підтримуємо функціонування захисного бар'єру шкіри, забезпечуючи належне зволоження та захист від інфекцій. А здорова шкіра дорівнює здоровій шерсті [50].

Регулярне використання відповідних засобів для догляду за собаками дозволяє завчасно виявити потенційні проблеми зі здоров'ям. Це можуть бути різні шкірні інфекції, алергія або наявність паразитів.

Деякі косметичні засоби для собак містять антибактеріальні та протигрибкові інгредієнти, які можуть допомогти запобігти шкірним інфекціям. Крім того, гіпоалергенні продукти полегшують стан собак з чутливою шкірою, заспокоюють і зменшують подразнення.

Правильна косметика може значно покращити якість життя собаки. Шампуні та кондиціонери з алое, пантенолом або аргановою олією можуть допомогти мінімізувати проблеми, пов'язані зі свербінням, сухістю або подразненнями, забезпечуючи комфорт і полегшення вашому улюбленцю.

Не можна ігнорувати чи применшувати роль купання, розчісування та інших ритуалів догляду. Багато в чому від цього залежить здоров'я і благополуччя домашніх тварин.

Регулярні ванни гарантують чистоту і допомагають зберегти шкіру здоровою. Під час миття ми також маємо можливість перевірити шкіру на наявність будь-яких аномалій, таких як грудочки, подряпини або паразити. Таким чином ми можемо швидше реагувати, якщо помітимо щось тривожне.[37]

На теперішній час дослідження показали, що догляд за гігієною собаки виходить далеко за рамки естетичних питань, відіграючи ключову роль у підтримці її здоров'я. Використовуючи відповідну, безпечну косметику для догляду, ми забезпечуємо щоденний комфорт і благополуччя нашому чотирилапому другові, вибір правильної косметики є відображенням нашої турботи про благополуччя вихованця.

Вибираючи правильну косметику для собаки акцентуємо увагу на кілька важливих аспектів, які будуть вказувати на якість даного продукту [17].

1. **Композиція.** Чим менше хімії, тим краще Одним з перших кроків у виборі косметики є звернення уваги на її склад. Продукти з травами або оліями, безумовно, кращий і безпечніший вибір для нашого вихованця.

2. **pH шкіри.** Індивідуальні потреби Аспектом, який слід враховувати під час вибору, є pH шкіри нашої собаки. Собаки мають більш лужний pH шкіри, тому бажано вибирати продукти, спеціально розроблені для них, щоб уникнути подразнення та дерматологічних проблем.

3. **Думки інших власників.** Відгуки інших власників собак про продукт є хорошою відправною точкою для пошуку найкращого рішення для догляду. Незважаючи на те, що кожна собака різна, відгуки можуть допомогти визначити, чи дійсно вартий уваги той чи інший косметичний бренд.

4. **Консультація ветеринара.** Експерт із охорони здоров'я тварин Ветеринар, знаючи історію хвороби та індивідуальні потреби вашої собаки, може порекомендувати відповідні засоби для догляду та порадити, на що звернути особливу увагу при виборі косметики.[6]

Вивчивши світовий ринок виробництва шампунів для домашніх тварин та перспективи розвитку до 2028 року зупинилися на конкретних видах косметики популярних брендів [36]. На нашу думку можна виділити для дослідження провідні бренди професійної косметики для собак таких виробників:

SAN BERNARD, країна виробник Італія. Шампунь для тварин Iv San Bernard Orange. Зміцнюючий, з екстрактом апельсина, шампунь розроблений для частого застосування. Відновлює і тонізує шерсть і шкіру. Нормалізує роботу

сальних залоз. Запобігає випаданню шерсті та помітно її зупиняє. Бореться з наслідками стресу, тонізує. Надає блиск і шовковистість, залишає комфортні відчуття після застосування. До складу шампуню входять такі інгредієнти: aqua (water), sodium laureth sulfate, sodium chloride, cocamidopropyl betaine, decyl glucoside, laureth-5, Glycol stearate, cocamide mea, propylene glycol, citrus aurantium amara peel extract, citric acid, phenoxyethanol, Dmdm hydantoin, parfum (fragrance), limonene, linalool, citral.

Дезінфікуюча маска проти лупи та свербожу Iv San Bernard Ginger & Elderberry «Purifying Action», Iv San Bernard «Purifying Action» - маска розроблена для собак і кішок, що мають шкірне роздратування і лупа. Володіє бактерицидною дією, знижує свербіж шкіри. Завдяки таким компонентам складу шерсті має додаткову пишність, блиск і доглянутий вигляд [21].

CHRIS CHRISTENSEN, країна виробник: США. Шампунь глибокого очищення Chris Christensen «Smart Wash50 - Jungle Apple» - це професійний шампунь для глибокого очищення шерсті собак і кішок. Висока концентрація, приголомшливий ефект після купання, дбайлива турбота про руки грумера і багате розмаїття ароматів в косметичній лінійці - невідняті переваги даної серії. Шампунь підійде для будь-якого типу шерсті. Ще ніколи косметичні засоби глибокого очищення так не дбали про шкіру тварин так, як SmartWash50! М'яка і густа піна шампуню повністю усуває будь-які забруднення навіть з найглибших шарів шерсті та підшерстя не порушуючи природний жировий баланс. Косметичні засоби, зайве шкірне сало, дрібне сміття та ороговілі частинки епітелію - все те, що стоїть на шляху до здорової, розкішної шерсті чотирилапих.

Протеїнова маска для інтенсивного відновлення шерсті Chris Christensen Spectrum Ten Nupro Pac Intensive Treatment із серії Spectrum Ten створена для відновлення пошкодженої, млявої шерсті собак і котів. Формула насичена протеїнами, глибоко кондиціонує і насичує вологою кожну шерстинку, завдяки чому зникає ламкість, сухість і ефект м'ятою шерсті вже після першого застосування. Маска допомагає зберегти достатню кількість вологи в стрижні шерсті запечатуючи її кутикули, а також сприяє випрямлянню небажаних хвиль

створюючи гладкий фініш на шикарних пасмах. Hypro Pac Intensive Treatment - практично обов'язковий засіб по догляду за шерстю як в період між виставками, так і в сезон надто сухий і холодної погоди [22].

Косметичні засоби бренду HYPONIC, Країна виробник: Південна Корея. Професійний очищуючий шампунь для об'єму шерсті собак Hyponic Pro Cleansing And Volume. Hyponic Pro Cleansing And Volume - ефективно видаляє забруднення зі шкіри та шерсті собак, глибоко очищаючи та освіжаючи їх. До його складу входять сучасні очищувальні ПАР, які м'яко, але ретельно усувають навіть найстійкіші забруднення, не пошкоджуючи шкіру і не пересушуючи шерсть. Шампунь збалансований зволожуючим гліцерином, який живить та зволожує шкіру, запобігаючи її пересиханню та подразненню. Полімери, що входять до складу, надають шерсті додатковий об'єм, роблячи її густою та пишною, а також усувають статичну електрику, що полегшує розчісування та запобігає сплутуванню. Після використання шампуню шерсть стає легкою, м'якою та слухняною, набуваючи здорового блиску та об'єму. Продукт забезпечує професійний догляд, створюючи легкий шар, який сприяє швидкому висиханню вовни, роблячи її більш доглянутою та захищеною [23].

Професійний шампунь для глибокого очищення вовни собак Hyponic Grooming Artist Deep Cleanse And Volume - це 100% гіпоалергенний шампунь, спеціально розроблений для глибокого очищення та створення об'єму у собак, таких як: бішон фризе, мальтійська болонка та померанський шпіц. Цей м'який шампунь, виготовлений з натуральних миючих засобів, не містить небезпечних хімічних речовин і ідеально підходить для видалення плям та освітлення шерсті. Особливості: Екстракт фрезії - надає м'якості шкірі й шерсті, та полегшує розчісування; Екстракт квіток лаванди - має антисептичні та протигрибкові властивості; Екстракт квіток ромашки - знімає свербіж та заспокоює чутливу шкіру; Олія плодів шипшини - підвищує пружність шкіри та шерсті, зволожує, відновлює ліпідний бар'єр і дозволяє шкірі легше переносити негативні дії зовнішнього середовища; Олія оливи - утримує вологу в шерсті, надає їй блиск і еластичність; Арганова олія - бореться з лущенням і робить шерсть гладкою і

сяючою. Насичена кремова піна дарує м'яке відчуття після миття й не вимагає використання кондиціонера. Завдяки екстрактам лаванди та матіоли, вовна стає шовковистою та м'якою, а екстракт фрезії сприяє здоров'ю шкіри та забезпечує достатній об'єм. Насичена кремова піна м'яко очищає, не вимагаючи додаткового кондиціонера. Посилена миюча здатність робить цей шампунь ідеальним для білих чи сильно забруднених собак. Формула шампуню містить сучасні делікатні ПАР, які ефективно видаляють забруднення, ніацинамід, що відновлює бар'єрну функцію шкіри, та полімери, які знімають статику та створюють об'єм, запобігаючи втраті вологи [23].

Кондиціонер для собак з молочним протеїном Hyponic Milk Protein Conditioner For Show з удосконаленою формулою створений для професійного догляду за шерстю виставкових собак, забезпечуючи неперевершену ефективність. Інтенсивна формула, що містить ретельно відібрані органічні екстракти рослин, трав'яні екстракти, натуральні олії, кипарисову воду та молочний білок, спрямовані на глибоке харчування та відновлення шерсті. Комбінація вітамінів та амінокислот надає шерсті життєвої сили, здорового блиску та еластичності, покращуючи та зберігаючи її колір та текстуру для довготривалого об'єму. Кондиціонер використовує 100% молочний протеїн замість очищеної води, що забезпечує насичення шерсті корисними речовинами, багатими на білок і амінокислотами. Оптимальний баланс кипарисової води та масел жожоба, камелії та аргани сприяє легкому розплутуванню шерсті, скорочення часу сушіння та створенню текстури, яка робить шерсть густішою, м'якшою та слухняною. Результат — легко розчісується, податлива для стрижки шерсть з ефектним блиском, що ідеально підходить для виставкових стандартів [23].

1.4. Особливості грумінгу та техніка догляду за котами та собаками

Вивчивши літературу з техніки догляду за котами ми враховували індивідуальність психічних процесів, чутливість шкіри, тому потрібна

обережність та послідовність. Коти часто віддають перевагу передбачуваному графіку, щоб вони знали, чого очікувати.

Вивчені та систематизовані конкретні сценарії догляду за котами:

Довгошерсті породи. Такі кішки, як перси та мейн-куни, потребують більш частого догляду через їхню розкішну шерсть. Регулярне розчісування щіткою та розчісування є важливими для запобігання матуванню.

Короткошерсті породи. Навіть короткошерстим котам корисно доглядати, щоб зменшити линьку та зберегти їхню шерсть здоровою. Для них добре підійде щітка з щетиною або рукавичка для догляду.

Коти поважного віку. У літніх котів може бути артрит або знижена гнучкість, що ускладнює догляд. Будьте дуже обережні та терплячі з ними.

Тривожні коти. Якщо ваша кішка відчуває тривогу або легко піддається стресу, використовуйте рукавички для догляду або м'яку щітку для менш агресивного догляду.

Вуличні коти. Кішкам, які бродять на вулиці, може знадобитися частіший догляд, щоб видалити з їхньої шерсті бруд, сміття та потенційних шкідників.

Вибір відповідних інструментів для догляду залежить від породи, типу шерсті та уподобань кішки. Важливо враховувати наступне:

- Тип шерсті: довгошерстим котам потрібні щітки та гребінці з довшою та м'якшою щетиною, тоді як короткошерстим котам потрібні гладкі щітки та рукавички для догляду.

- Алергія: у деяких кішок може бути алергія на певні матеріали або інгредієнти засобів для догляду, тому, якщо необхідно, вибирайте гіпоалергенні варіанти.

- Толерантність до кота: враховуйте темперамент кішки, наскільки комфортно вона ставиться до догляду. Вибирайте засоби, які відповідають їхнім уподобанням.

- Бренд і якість: інвестуйте у високоякісні інструменти для догляду. Спочатку вони можуть коштувати дорожче, але довговічніші та ефективніші [56].

Також систематизовані додаткові поради по догляду за котами

Матове хутро та клубки. Килимки та клубки можуть бути болючими та набридливими для вашої кішки. Найкращий спосіб боротьби з матами – запобігти їх появі. Регулярний грумінг, особливо для довгошерстих порід, може допомогти. Зосередьтеся на місцях, схильних до матування, таких як пахви, живіт і за вухами. У разі сильного матування, з яким ви не можете впоратися самотійно, зверніться за допомогою до професійного грумера або ветеринара. Вони можуть безпечно видалити килимки, не завдаючи шкоди вашій кішці.

Проблеми з обрізанням кігтів. Стригти котячі кігті може бути складно, особливо якщо кішка до цього не звикла. Почніть з регулярного обережного торкання котячих лап, щоб вони звикли до цього відчуття. Поступово підстригайте один або два нігті за один сеанс. Надто близький поріз може спричинити кровотечу та біль [56].

Грумінг собак різних порід має більше особливостей порівняно до догляду за котами. Триммінг (стріппінг) - це регулярне вищипування шерсті у собак, які не можуть скидати стару шерсть самотійно і мають короткий і не линяючий підшерсток. До таких порід відносяться всі шнауцери, жорсткошерсті тер'єри (ердель, фокс, вельш, скотч, ірландський тер'єр та ін.) Деякі породи вимагають лише часткового триммінгу - афганські хорти, кокер-спанієлі, чорні тер'єри. Стрижка та триммінг - заняття копітке і досить складне та вимагає не тільки певних навичок і знань, а й психологічного підходу до собаки. Якщо тварина має неврівноважений характер, то подібні процедури для нього - суцільний стрес. Тому краще, щоб за собакою доглядав фахівець. Для цього у всьому світі існують спеціальні салони, де тварина отримає повний набір перукарських послуг. Якщо ж собака спокійніше почуває себе вдома, можна викликати майстра додому. У будь-якому випадку можна знайти найбільш зручний варіант. Головне, що треба пам'ятати, грумінг проводиться не тільки для поліпшення зовнішнього вигляду, основна його функція - гігієнічна.

Краса і здоров'я – слова сучасного підходу для визначення грумінгу. Навчитися правильно триммінговати, стріппінгувати, професійно купати собаку

за одне заняття неможливо. Для цього потрібні теоретичні знання, та практичний досвід. В жовтні 2010 року, в Україні, для сприяння розвитку професійних навичок, була організована перша Українська Асоціація грумерів «Сузір'я». Ця Асоціація входить в Європейську Асоціацію Грумінгу (EUROPEAN GROOMING ASSOCIATION) дотримуючись правил та принципів встановлених ЄАГ. Діяльність Української Асоціації грумерів спрямована на розвиток культури та професіоналізму грумінгу в нашій країні. Основна мета Української Асоціації грумерів:

- організація та проведення міжнародного конкурсу грумерів "Ukrainian Master Groom" під егідою ЄАГ;
- проведення семінарів, майстер-класів, практикумів;
- з метою обміну досвідом об'єднувати грумерів та надавати інформацію про події в світі грумінгу в різних країнах світу.
- робота організаційного комітету асоціації працює над:
- створенням та поповненням бази даних школи грумерів;
- створенням бази кваліфікованих українських амбасадорів грумінгу;
- організовують та спонукають до щорічної атестації грумерів;
- спонукають до отримання нового фаху в професії – це кваліфікація судді Європейської Асоціації грумерів.

Ще один з основних моментів, який би хотілося висвітлити в цій роботі - це мода на сучасні стрижки. Адже якщо господар бажає, щоб його улюбленцю аплодував весь світ необхідно дотримуватися певних правил та слідкувати за модою в грумінг індустрії, бо існують деякі непорушні стандарти, але з року в рік фасони стрижок змінюються, а це досвід, розвиток та навчання грумерів.

Але не забуваємо про основну мету в роботі грумера, працюючи з собаками для підготовки їх до виставок, треба обов'язково знати та розуміти стандарти породи, основне завдання такого догляду та стрижки або триммінгу - підкреслити достоїнства стандарту породи та приховати деякі недоліки. При вивченні схем зачісок собак, можна виділити рекордсменів за кількістю, різноманітністю і складністю в оформленні – це Пудель. Шерсть пуделя повністю

для творчості, кучерява та складна у догляді і водночас є свідченням елегантності породи. Пуделі всесвітньо відомі шикарними стрижками, для цього потрібно розуміння що такий догляд є обов'язковим. Шерсть потрібно утримувати в чистоті та порядку тоді собака виглядає охайно, також це в водночас є корисним для здоров'я. Ключові речі для ідеальної стрижки пуделя: тип стрижки, розуміння типу шерсті, інструменти, техніка в якій буде виконана стрижка [16].

Типи шерсті та класифікація: кучеряве, прутове та хвилясте. У кожного типу свої характеристики що вимагає певних методів для догляду та збереження відповідного зовнішнього вигляду пуделя.

Для розуміння різноманіття типів шерсті пуделя, виокремлюємо основні характеристики притаманні кожному:

1. ***Кучерявий***

- *Опис:* спіралеподібні тугі локони, що утворюють щільні пучки.
- *Характеристика:* великий попит завдяки гіпоалергенним властивостям та елегантному зовнішньому вигляду.
- *Догляд:* передбачає систематичне розчісування і професійний догляд.

2. ***Провідний***

- *Опис:* тип волосся в якому пасма природно самотійно сплітаються утворюючи шнури.
- *Характеристики:* шнурові пуделі мають шокующе-вражаючу зовнішність.
- *Догляд:* вимагає більш ретельного догляду для запобігання матуванню і збереженню шнурів не пошкоджуючи зовнішній вигляд собаки.

3. ***Хвилястий***

- *Опис:* в порівнянні з кучерявим типом шерсті менш завиті; утворюють пухкі та досить ніжні хвилі.
- *Характеристики:* порівняно з іншими типами рівень обслуговування низький.

- *Догляд* : регулярне розчісування для отримання здорової не сплутаної шерсті.

За допомогою вищенаведеної класифікації отримуємо розуміння різних типів шерсті в породі та алгоритм раціональної роботи з пуделем для досягнення основної мети грумінгу [32].

Стрижки пуделя різностильові що відповідає уподобанням та практичним потребам пошук стилю є досить важливим для збереження відповідного до замовлення зовнішнього вигляду та комфортного догляду в сім'ї.

Для розуміння наводимо популярних стилі стрижки пуделя:

1. Стрижка під цуценя –коротка шерсть однакової довжини по всій поверхні собаки.
2. Ведмедик Тедді -пухнаста голова та морда, круглі вуха, коротка шерсть по тулубу.
3. Континентальний - на ногах помпони, поголене тіло, морда вибрита за стандартом породи, породна голова та грива.
4. Стрижка ягняти - волосся коротке по всій собаці, крім пучка на голові.
5. Спортивна –по всьому тулубу та лапам коротке волосся, крім хвоста з помпоном, голова породна, вуха коротко підстрижені.

Кожен із цих стилів має свої особливості та вимагає рзуміння певних прийомів догляду [32].

Продовжуючи дослідження в грумінг індустрії хочу звернути увагу на принцип стріпінга порід, які мають свої специфічні особливості та нюанси і подвійний тип шерсті – це жорстка верхня шерсть і м'який підшерсток. Перевага полягає в тому, що залишення верхнього жорсткого покриття природним чином відштовхує воду та бруд.[54]

Ще один особливий момент роботи- це догляд за шерстю довгошерстих порід – йоркширські тер'єри, скай-тер'єрів, мальтійських болонок,- їх розчісують від кінчика носа до хвоста. Йоркширські тер'єри вимагають

регулярного розчісування, купання з сучасними косметичними засобами. Їх шерсть одношарова, підшерстя відсутнє, все це надає їй розкішної шовкової текстури, яка притаманна цій породі. Здорова шерсть має блиск та відбиває сонячне світло що зорovo дуже нагадує пасмо людського волосся. Для росту такого волосся дуже важлива чистота, оскільки брудне волосся росте дуже повільно. Для збереження шерсті та шкіри в здоровому стані, йоркширських тер'єрів слід купати щотижня та щоденно розчісувати, навіть якщо собака не має досить правильної текстури можливо покращити зовнішній вигляд шерстяного покриву за допомогою вибору відповідного годування та вітамінних комплексів. Все це може створити ілюзію шовковистої текстури шерсті. [39] Для догляду за собаками з довгою шерстю і збереження її в цьому вигляді чисту шерсть собак накручують на папільйотки -це смужки спеціального тонкого паперу в який закручують довгі пасма, на зразок того, як жінки накручують волосся на бігуді, це потрібно щоб собака під час руху не заплутувалася та не псувала свій покрив в проміжках між виставками.

Догляд за Афганським хортами полягає в прощіпуванні частини шерсті на спині, довга шерсть на лапах та тулубі систематично розчісується, нижня частина окантовки лап підрівнюється. В результаті цього догляду на виставках ми бачимо собаку з розкішною шерстю, витончену та граціозну.

Деяким собакам, з двійним типом шерсті, досить лише невеликого коректування та вичісування, наприклад, коллі, шпіці, самоїдські лайки для яких необхідно виділити форму вух, щоб їх було добре видно.

Все вищенаведене – це кропітка праця для дійсної краси собаки де не можна забувати про систематичний грумінг який дозволить милуватися красивим, доглянутим та щасливим другом [7].

1.5. Вимоги до організації грумінг салонів

Ретельно вивчивши літературу з цього питання можна виділити основні пункти, які бажано враховувати при організації грумерського салону (грумерського кабінету), залучення коштів та отримання прибутку.

Написання бізнес-плану допоможе залишатися на шляху під час розвитку бізнесу. Це може допомогти отримати фінансування від банків та інших інвесторів [2].

Наступні розділи є обов'язковими для включення у бізнес-план.

- Резюме: загальний огляд усього бізнес-плану, який пояснює бачення бізнесу та запропоновану бізнес-модель.

- Аналіз галузі: в цьому питанні треба детально описувати результати дослідження ринку, які виявлені при вивченні літературних джерел, тенденції та прогалини, які допоможуть знайти можливість і використати її, щоб зробити бізнес успішним.

- Конкурентний аналіз: вивчити конкурентів, їх сильні та слабкі сторони .

- Маркетинговий план: детально описується ідеальна клієнтська база та те, як краще потрібно продавати послугу, знайти та описати канали збуту, як вони будуть використовуватися, бренд підприємства.

- Менеджмент: керування бізнесом, ФОП, ТОВ, наймані працівники їх ролі та обов'язки.

- Операції: як відбуватиметься повсякденна робота, які послуги будуть пропонуватися. Як планується підтримувати обладнання, книги та інші аспекти бізнесу, щоб забезпечити успішний і стабільний досвід роботи з клієнтами.

- Фінансовий план: як бізнес зароблятиме гроші, чи буде масштабуватися, стартові витрати, грошовий потік, прогнозування на перші 3-5 років у бізнесі, як краще зацікавити інвесторів та знайти партнерством. [11]

Структура бізнесу та реєстрація суб'єкта підприємницької діяльності. Потрібно вибрати одну з 4 основних бізнес-структур для бізнесу з догляду за собаками. Це:

- Одноосібний підприємець ФОП
- Товариство з обмеженою відповідальністю (ТОВ)
- Партнерство
- Корпорація [3].

Назва компанії, яка з'являтиметься на всіх маркетингових матеріалах що дозволить ідентифікувати бізнес потенційним клієнтам. Це означає, що такий бізнес із догляду за собаками, не повинен включати оманливі слова, чи інші види роботи. Вивчивши попит та пропозицію з'ясовано наступне, назва компанії з догляду за собаками має бути такою::

- Легко говоритися та писатися
- Просто запам'ятовуватися
- Вказувати на тип бізнесу (включно зі словами «собака» та «стрижка» або їхніми синонімами)
- Повинна відповідати бренду

Можна використовувати генератор назв компанії, якщо він потрібен, щоб допомогти провести мозковий штурм. Коли знайшлася правильна назва компанії треба переконайтеся, що відповідний домен веб-сайту та ідентифікатори соціальних мереж доступні [28].

Ідеальні клієнти. Грумерський салон обслуговує собак та котів, тому необхідно вивчити та визначитися на яких клієнтів він буде розрахований [12].

Щоб визначити ідеального клієнта, ми вивчили літературу, щоб розуміти відповіді на нижченаведені запитання.[5]

- Спеціалізація за породами [57],
- З якими тваринами не працювати,
- Які 3 найкращі послуги можна запропонувати,
- Чи є в нас якась спеціальна послуга, яку ніхто інший не пропонує та який тип собак потребує такої послуги,
- Чи можемо ми запропонувати послуги класу люкс,
- Який стиль життя клієнта, який буде обслуговуватися,
- Як їх собака вписується в такий спосіб життя.

Вивчивши та знайшовши відповіді на ці питання можна побачити, що може існувати певний тип клієнтури яка буде віддавати перевагу бізнес пропозиції яка відповідає попиту клієнтів. Це не означає, що не можна залучати клієнтів усіх типів до свого бізнесу, але знання вашої цільової аудиторії допоможе відточити маркетинг, щоб найбільш точніше привернути та створити ідеального клієнта [8].

Ніша- це унікальна ціннісна пропозиція та брендинг. Ніша пов'язана з позиціонуванням на ринку до складової якої входить обслуговування висококласних клієнтів , спеціалізація на дуже великих породах собак, єдиний мобільний грумер для собак у місті. Ніша допомагає клієнтам зрозуміти, чому треба вибрати цей салон замість іншого. Треба проаналізувати ринок та конкурентів, щоб визначити правильну нішу.

Велика кількість вивчених джерел дала можливість наголосити в потребі унікальній ціннісній пропозиції та брендингу - це надасть перевагу в розумінні того, що отримують клієнти або яку унікальну послугу отримують, співпрацюючи саме цим грумерським салоном, послугу, яку вони можуть не знайти в іншому місці. Можливо, що цей салон гарантує, що собака або кіт буде доглянута та готова протягом певного часу [29].

Бренд – це ще один спосіб спілкування з ідеальними клієнтами, може допомогти зрозуміти, та надати більше інформації про грумерський салон через маркетингові канали, включаючи веб-сайт, візитні картки та те, як виглядає грумерський салон

Для створення бренду потрібен час, послідовність є ключовою. Брендинг – є однією з найважливіших і потенційно впливових частин бізнесу, тому треба ретельно розробити бренд, який сподобається цільовій аудиторії [29].

Фінанси. Потрібно фінансувати свій бізнес. Це можна зробити за допомогою особистих заощаджень, збору грошей від родини та друзів, отримання банківської позики, або залучення інвестицій від зовнішніх інвесторів [43].

У бізнесі з догляду за собаками можна запропонувати багато різних послуг, вивчивши їх зупинемося на основних.

Перелік послуг, які могли надавати, щоб отримати натхнення під час створення списку пропозицій послуг:

- Чистка очей і вух
- Чищення зубів
- Стрижка нігтів
- Робота якісною косметикою
- Підстригання шерсті
- Гоління
- Глибоке кондиціонування
- Дематування
- Терапія шкіри
- Спеціальні стрижки (стрижка породна)
- Лікування від бліх
- Мобільний грумінг собак
- Обладнання для грумінгу[33]

Щоб відкрити грумерський салон знадобиться базове обладнання. На ринку існує велика кількість спеціалізованих магазинів з відповідними професійними товарами.

Для грумінгу:[25]

- Столи для грумерів
- Сушарки для хутра
- Ванни для купання
- Насадки для душу
- Щітки для собак
- Гребінці, ножиці та машинки для стрижки
- Де-матеріали
- Рукавички
- Кусачки для нігтів

- Шліфувальники для нігтів
- Різноманітні шампуні та засоби для кондиціонування
- Засоби для чищення вух
- Аксесуари для прикрашання: стрази, бантики.

Для управління та обслуговування:[18]

- Пральні та сушильні машини
- Рушники
- Маски для обличчя
- Санітайзер для рук
- Чистячі засоби
- Програмне забезпечення для ведення бухгалтерії
- Віники, швабри, пілосос

Вивчаючи опит роботи грумерів Європи окрему увагу хочеться приділити страхуванню. Страхування є важливою частиною будь-якого бізнесу, включно з бізнесом з догляду за собаками, бажано вивчити який страховий поліс підійде для грумерської діяльності. [40,34]

Наступним кроком є документи, ліцензії, дозволи та бухгалтерія. Вивчивши інформаційні джерела, виділили основні пункти, які потрібні перш ніж відкрити свій бізнес [4]:

Зареєструйте назву компанії та ФОП [38];

- Отримайте свій МФО;
- Відкрити ділову кредитну картку та банківський рахунок;

Маркетингова стратегія допоможе залучити бізнес і змусити клієнтів повертатися знову [26].

Бізнес-сайт. Веб-сайт - важливий маркетинговий актив для бізнесу. Він має бути добре розробленим, зручним для користувача, швидко завантажуватися, брендovanим і оптимізованим для мобільних пристроїв і комп'ютерів. Може бути багатосторінковий сайт або простий односторінковий веб-сайт. Все залежить від того, що потрібно клієнтам, щоб отримати необхідну інформацію, щоб бути впевненим у виборі грумерського салону.

Важлива інформація яка повинна бути на веб-сайті:

- Назва вашої компанії;
- Номера телефонів;
- Адреса;
- Години роботи;
- Послуги;
- Відгуки;
- Зрозумілий спосіб зв'язатися та знайти з грумерський салон;
- Короткий опис бізнесу, який продукт пропонується кого обслуговуєте;
- Спосіб, за допомогою якого люди можуть зареєструватися, щоб отримувати електронні листи, нагадування (форма підписки допоможе).

Електронний маркетинг. Інформаційні джерела підтверджують, що електронна пошта все ще залишається одним із найкращих способів залишатися на зв'язку зі своїми клієнтами як що регулярно надсилати рекламні акції, важливі оновлення та корисні поради щодо догляду за собаками. Завдяки цьому клієнти пам'ятають і з часом розвивають відносини з бізнесом, отримавши послуги [24].

Маркетинг у соціальних мережах. В теперішній час більшість авторів стверджують, що соціальні медіа є одним із найкращих способів показати та просувати свій бренд і розвивати свою сторінку. Така візуальна платформа, як Instagram, є чудовим вибором для бізнесу з догляду за собаками. Як що використовувати історії, публікації та ролики, щоб ділитися роботою, показувати фотографії до та після, дарувати радість вмістом про стрижку собак [44].

Ми виділили деякі основні платформи соціальних медіа, які можна використовувати у бізнесі:

- Facebook
- Pinterest
- YouTube
- TikTok

- Twitter
- LinkedIn

Google допомагає клієнтам знайти послуги, коли шукають компанію з догляду за собаками. Працюючи в цій мережі збільшується ймовірність знайти грумерський салон якщо він є в Google Мій бізнес [27].

З вуст в уста та рекомендації – ця платформа актуальна постійно і не потребує додаткового вивчення, тільки якісної роботи та дбайливого ставлення до тварин.

Можна використовувати місцеву громаду для розвитку. Також можна заохочувати клієнтів позначати в соціальних мережах сторінку грумерського салону, коли вони діляться фотографіями чи дописами своїх собак після поїздки до салону.

РОЗДІЛ 2

МАТЕРІАЛИ, УМОВИ ТА МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ РОБОТИ

2.1. Місце та об'єкт досліджень

Для відкриття грумінг кабінету було вибрано місце в зоомагазині Super Pets, який розташований на вулиці Преображенська 74-76, м. Одеса, Приморський район.

Приморський район— це класичний центр міста з широким, різнобічним та унікальним спектром господарських функцій. Перлиною Приморського району є Приморський бульвар найкрасивіший у місті, де добре видно панораму порту. Всього на території району розташовано: 50 пам'ятників монументального мистецтва та 669 житлових будинків, які є пам'ятками архітектури.

Рішенням Одеської міської ради від 20 січня 2003 р. «Про внесення змін до Рішення Одеської міської ради від 26.07.2002 року № 197-XXIV «Про адміністративно-територіальний поділ міста Одеси» у частині, що стосується меж адміністративних районів встановлено межі знов створеного Приморського району.[2]

Населення району— 259 тисяч осіб. Площа району становить 24,2 км². Кількість підприємств, організацій, фізичних осіб становить 35 тисяч із загальною кількістю 194 412 осіб, що працюють. У районі всього: 124 вулиці; 85 провулків та 13 площ.

На території району розташовано три регіональних осередки Всеукраїнської громадської організації «Кінологічна Спілка України», членами яких є більшість власників породистих собак, що проживають в цій частині міста. До них відноситься:

Приморський РО "Аркадія", вул. Леваневського, 5, керівник Толпіна Євгенівна Яківна;

Приморський РО "Приморський", вул. Старорізнічна, 28, керівник Бельський Віталій Миколайович;

Одеський обласний осередок, пров. Канатний 5, керівник Чуєва Олена Володимирівна.

Територія, на якій планується організувати грумінг-кабінет для собак та котів, повинна мати гарне розташування, проходження комунікаційних шляхів до будівлі та місце для паркування автівок, тому було обрано один із зоомагазинів Super Pets.

Мережа зоомагазинів SuperPets в м.Одесі розрахована на всіх власників домашніх тварин. Магазины - це місце, де можна знайти все необхідне для догляду за домашніми улюбленцями, вони розташовані в зручних локаціях по всьому місту. Ці магазини можна легко знайти і купити все необхідне для свого улюбленця. З додаткових послуг користується увагою адресна доставка по Одесі, а також оперативна доставка по всій Україні, також діє спеціальна дисконтна програма, яка дозволяє отримувати знижки та спеціальні пропозиції на всю продукцію. При першому замовленні клієнти отримують 10% знижки. А разом з замовленням - дисконтну картку магазину. Дисконт-10% діє на покупки в мережі магазинів SuperPets. А також на покупки в інтернет магазині. Команда фахівців зоомагазину ретельно стежать за якістю продукції, яку реалізують. Мережа зоомагазинів SuperPets співпрацює з надійними та перевіреними виробниками, щоб забезпечити найкращі товари для улюбленців. В каталозі інтернет-магазину представлені високоякісні зоотовари власного імпорту.

Дослідження впливу різних косметичних засобів на показники шерстного покриву домашніх тварин проводились на собаках та котах різних порід, що належали приватним особам. В дослідженні взяло участь 30 собак з різними типами шерстного покриву (10 собаки жорсткошерсті, 10 короткошерсті, 10 довгошерсті).

Всі тварини утримувались в квартирах чи приватних будинках на спільній території проживання поряд з власником.

Годівля тварин проводилась промисловими кормами відповідно рекомендацій фірм виробників. Доступ до води цілодобовий.

2.2. Методика виконання роботи

Збір інформації та даних проводився на базі грумінг-кабінету зоомагазину SuperPets

Для оцінки доцільності організації грумінг-кабінету та дослідження ринку послуг на весні 2024 року в Приморському районі міста Одеса, а саме: у Старобазарному сквері, Соборній площі та Міському саду, серед перехожих, що вигулювали собак, а також перехожих, що тримали дома котів, було проведено опитування з приводу організації грумінг-кабінету при зоомагазині SuperPets в цьому районі міста. В опитуванні взяло участь 200 власників тварин. Питання стосувалися теми грумінгу та організації грумінг-кабінету. Також був проведений аналіз поголів'я собак на території майбутнього розташування грумерського кабінету відповідно статистичних звітів регіональних осередків КСУ.

Дослідження впливу косметичних засобів по догляду за шерстю собак, а саме шампунів брендів Iv san Bernard, Chris Cristensen та Нуronic проводились протягом двох місяців методом пар-аналогов. Оцінювали якість шерстного покриву собак в умовних одиницях за п'ятьма показниками (блиск, структура шерсті, насиченість кольору, наявність лупи та сухість шерсті) за 5-ти бальною шкалою. Аналогічно оцінювали якість шерстного покриву котів за чотирьома показниками: блиск, насиченість кольору, наявність лупи та сухість шерсті.

Огляд та оцінювання шерстного покриву проводили до та після використання косметичних засобів.

Біометрична обробка отриманих даних виконана методом варіаційної статистики за методиками Є.К. Меркур'євої. Величини критерію вірогідності встановлювалися при рівнях: $P \geq 0,95$, $P \geq 0,99$, $P \geq 0,999$ за допомогою критеріїв Ст'юдента. Математичну обробку матеріалу проводила за допомогою ЕОМ з використанням програмного забезпечення «Microsoft» (операційна система «Windows - 2010 », електронні таблиці «Excel»).

РОЗДІЛ 3

РЕЗУЛЬТАТИ ВЛАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

3.1. Аналіз ринку послуг по догляду за собаками та котами в Приморському районі міста Одеса

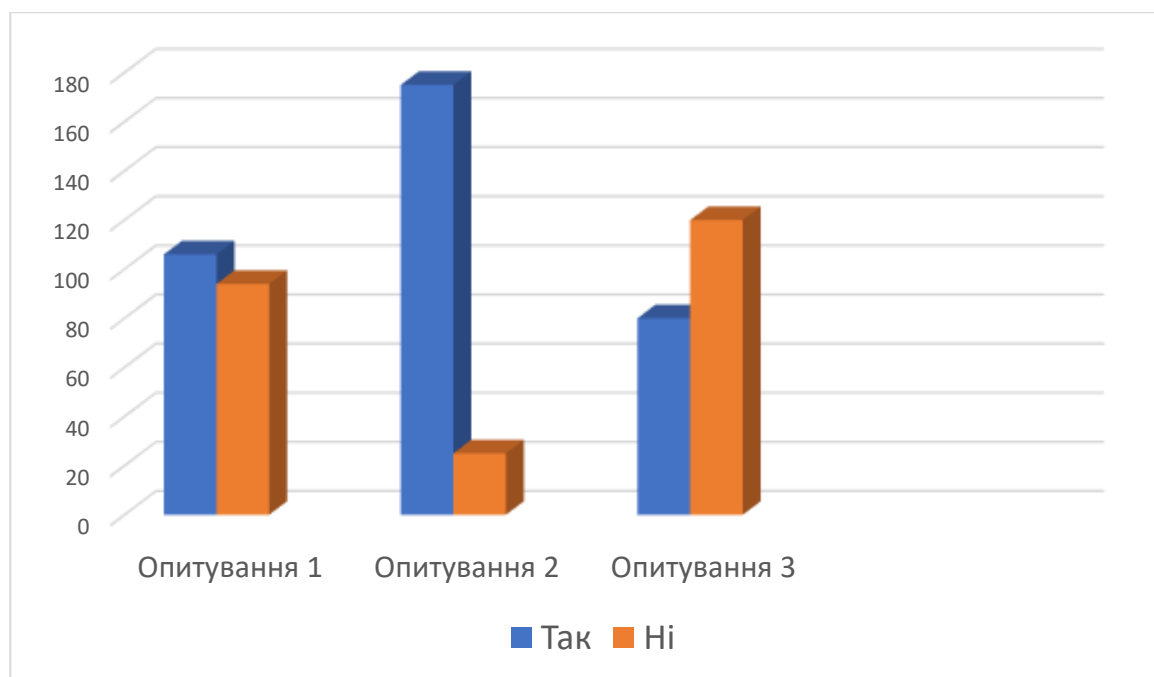
Перед відкриттям бізнесу в Приморському районі м. Одеса потрібно ретельно проаналізувати ринок грумерських послуг, що вже існують щоб оцінити всі ризики та можливості подальшого просування бізнесу.

На теперішній час вже існують та працюють грумінг-салони в окремих приміщеннях з великою кількістю додаткових послуг та грумерські кабінети, які відкриваються в зоомагазинах та при ветеринарних клініках. Власники собак та котів користуються цими послугами намагаючись не витратити багато часу на дорогу до місця локації послуги. У березні 2024 року в Старобазарному сквері, Соборній площі та Міському саду міста Одеса, Приморський район серед перехожих, що вигулювали своїх улюбленців, було проведено опитування з приводу організації грумінг-кабінету при зоомагазині SuperPets в цьому районі міста. В опитуванні взяло участь 200 власників тварин.

Пропонувалося дати відповідь на три запитання (Рис.1):

1. Чи знаєте Ви, що таке грумінг? (так, ні)
2. Чи зручно було б Вам користуватися послугами з грумінгу, як що кабінет знаходиться в зоомагазині? (так, ні)
3. Які види послуг Ви б обрали? (так- систематичні, ні- за потребою).

В результаті опитування можна зробити висновок, що впровадження грумінг-кабінету в місті Одеса, Приморського району буде мати попит, як що кабінет розташувати в зоомагазині SuperPets. Господарі собак та котів зацікавлені та потребують допомоги в догляді за своїми улюбленцями, а вдале розташування та поєднання з магазином набуває практично-економного поєднання з купівлею товарів для домашніх улюбленців не витрачаючи на це зайвого часу.

Рис.1. Опитування власників собак та котів

Для повноти дослідження ми вивчили інформацію стосовно кількості собак та котів на території Приморського району м. Одеса в радіусі 3-х кілометрів від майбутнього місця розташування грумерського кабінету з метою визначення розміру та зовнішнього вигляду собак для подальших розрахунків. Нами був проведений аналіз породного складу поголів'я собак, що знаходяться на обліку в регіональних осередках КСУ (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Поголів'я собак в місті Одеса, Приморський район, голів

Назва породи	Кількість собак	З них племінних собак
Бівер йоркшир тер'єр	25	8
Пекінес	18	3
Бігль	20	5
Бульдог	40	8
Ши-тцу	28	5
Бордер коллі	20	7
Бішон фрізе	30	5
Мальтіпу	50	-
Той пудель, пудель	32	7
Шпіц померанський	60	10

Чіхуахуа	30	5
Вельш корги кардіган	24	8
Вест хайленд вайт тер'єр	10	3
Джек рассел тер'єр	34	9
Такса	20	8
Фокстер'єр	28	1
Шиба іну	26	5
Метиси (безпородні собаки)	100	
Доберман	20	3
Ердельтер'єр	3	2
Золотистий ретривер	30	5
Йоркширський тер'єр	58	11
Папільйон	10	2
Скоч терєр	18	2
Цверг шнауцер	10	1
Гріфон	6	2
Спаніелі (загальна кількість)	56	5
Кавказька вівчарка	19	-
Китайський чубатий собака	20	
Лабрадор ретривер	60	3
Лабродудль	15	
Мальтійська болонка	30	8
Мопс	25	4
Німецька вівчарка	27	4
Шелті	18	3
Коллі	9	2
Вольфшпіц	7	2
Чау чау	10	7
Французький бульдог	44	7
Самоедська лайка	17	2
Хаскі	10	2
Акіта	8	1
Бернський зенненхунд	10	2
Ротвейлер	20	11
Бельгійська вівчарка	31	16
Австралійська вівчарка	27	10
Левретка	19	5

З таблиці видно, що значна кількість це собаки, які потребують професійного догляду за шерстю.

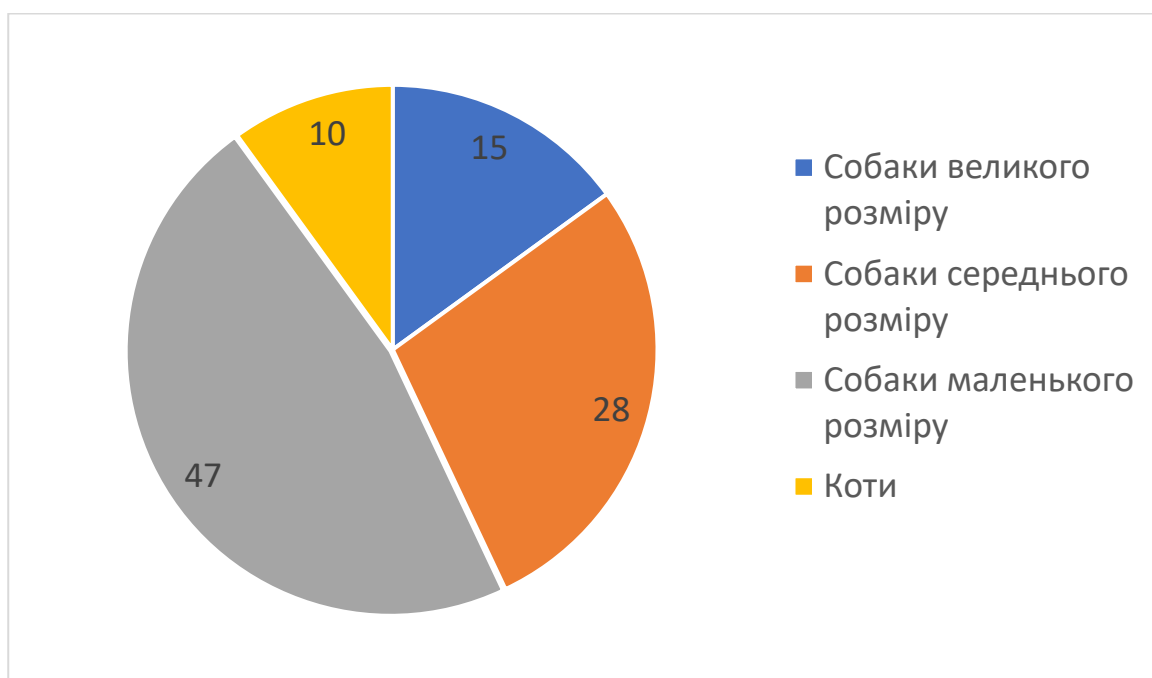
Таблиця 3.2

Поголів'я котів в місті Одеса, Приморський район, голів

Загальний розподіл назви	Кількість
Короткошерсті	100
Довгошерсті	86
Мейнкуни	30

З таблиці 3.2 видно, що значну кількість займають коти з короткою шерстю.

За результатами опитування та таблиці можна зробити висновок, що 75% - складають собаки дрібного та середнього розміру, 15% - великі собаки, 10% коти (Рис.2).

Рис.2. Розподіл поголів'я собак за розміром та котів в Приморському районі міста Одеса, %

В результаті нашого дослідження робимо висновок, що найбільша кількість від загального, становлять собаки маленьких та карликових порід. На другому місці собаки середнього розміру і найменший відсоток становлять собаки великих розмірів та коти, але і собаки і коти зараз все більше потребують професійного догляду, тож впровадження грумінг-кабінету— це досить

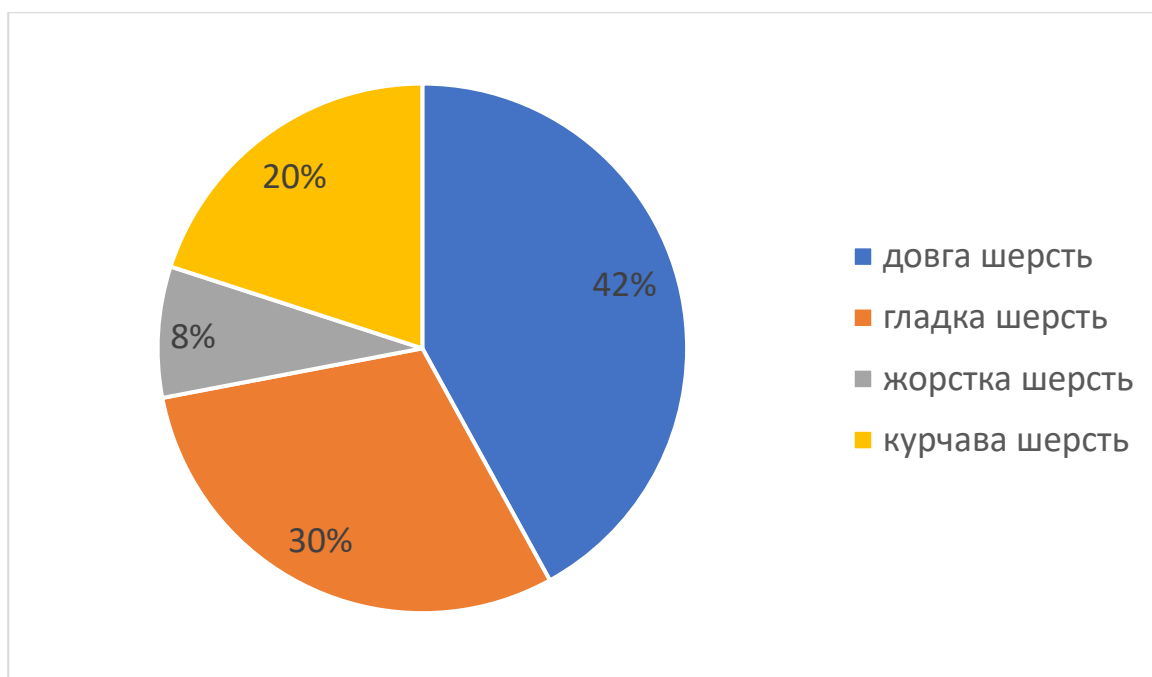
перспективна ідея. Приклади найбільш поширених порід собак за розміром в регіоні та котів наведені у Додатках А, Б, В.

Дивлячись на чисельність собак та котів в місті Одеса, Приморський район, що наведена у таблицях 3.1 та 3.2, ми можемо виділити декілька найпопулярніших порід, а саме: йоркширський тер'єр, бівер йоркширський тер'єр, шпіц померанський, мальтійська болонка, мальтіпу - це маленькі за розміром собаки, що потребують регулярного догляду за шерстю. Вони перші в черзі на прийом до грумінг-кабінету.

Далі виділяємо породи собак жорсткого типу шерсті – цвергшнауцер, вест-хауленд-вайт-тер'єр, ердельтер'єр, фокстер'єри, жорсткошерсті такси та джек-рассел тер'єри. Чисельність цих порід збільшується, але увага та догляд за шерстю таких собак повинен бути особливий. В місті наявні спеціалісти, що володіють технікою стріпінгу, але у зв'язку з більш кропіткою специфікою роботи таких спеціалістів бракує. Тож відкриття салону з таким видом послуг стає дуже актуальним.

Значну частину займають великі породи собак – кавказька вівчарка, німецька вівчарка, самоедська лайка, хаскі, чау-чау. Зазвичай таких собак доглядають власне господарі в домашніх умовах, але якщо тварина бере участь у виставкових заходах чи змаганнях, користуються послугами професіоналів. Значна кількість – це коти, але їх власники менше користуються послугами грумінгу для своїх улюбленців.

Ще один критерій аналізу поголів'я собак, за яким проводилося дослідження, – тип шерстного покриву (рис.3). Типовими представниками порід з довгою шерстю є мальтійська болонка та бівер йорк (додаток Г); з короткою шерстю - бассет хаунд, мопс, короткошерстий чіхуахуа (додаток Д); з двійним типом шерсті - шпіц, самоїд, чау-чау (додаток Є); з курчавою шерстю - мальтіпу, бішон, пудель (додаток Ж); з жорсткою шерстю - шнауцер, скоч тер'єр (додаток З).

Рис.3. Розподіл поголів'я собак за типом шерстного покриву, %

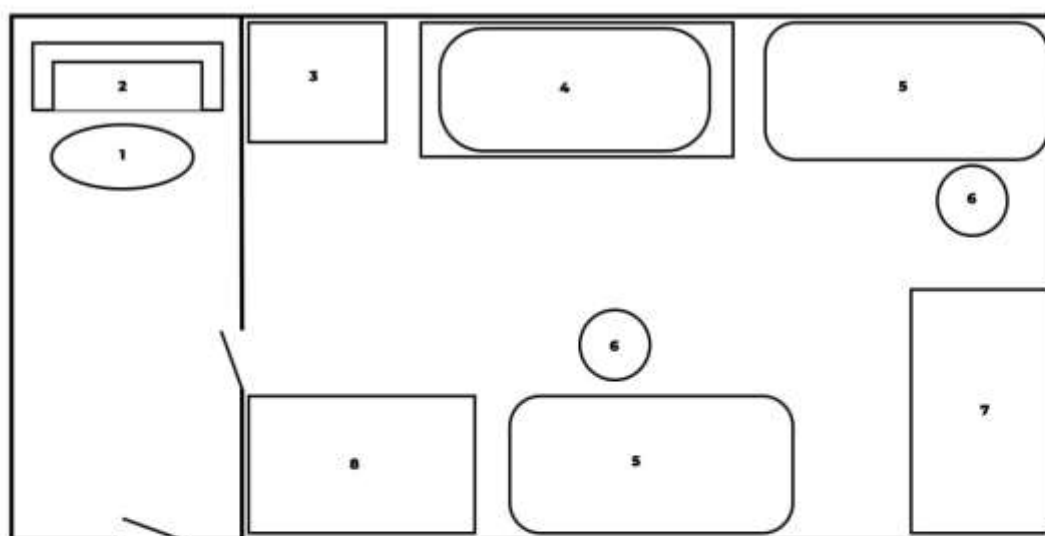
За результатами дослідження можна зробити такі висновки: 42% припадає на собак з довгою шерстю. Значна кількість тварин має гладку шерсть 30%. Найменшу кількість відсотків мають собаки з жорсткою (8%) та курчавою (20%) шерстю. цю ситуацію легко пояснити тим, що така шерсть потребує більш складного догляду.

3.2. Організація умов діяльності грумінг-кабінету

Грумінг-кабінет для тварин в місті Одеса, Приморський район, створюється у формі приватного підприємства з юридичним статусом «Фізична особа-підприємець Камишна Оксана Аркадіївна» з метою одержання прибутків за допомогою надання послуг по догляду за домашніми тваринами та реалізації зоотоварів. Відповідно до форм власності встановлених Законом України «Про власність» [12] підприємство належить до індивідуального підприємства, заснованого на особистій власності фізичної особи й винятково на його праці. Організація грумінг-кабінету для обслуговування собак та котів планується в м. Одеса, Приморського району в Україні.

В будівлі де планується організувати грумінг-кабінет для тварин, необхідне проектування та розміщення наступних робочих зон (рис.4).

1. Кабінет грумера (робоча зона, приймальна зона для клієнтів, територія для боксів.
2. Територія для очікування.

1. Журнальний столик
2. Диван
3. Пральна машина
4. Ванна
5. Грумерський стіл
6. Стілець
7. КоMOD
8. Шафа

Рис. 4. План грумінг-кабінету для собак та котів

Кабінет грумера має величезне значення. Тому при проектуванні робочих зон продумуємо деталі для зручності в роботі. авжливим фактором є гарне денне освітлення кабінету сучасними лампами які якісно освітлюють приміщення і не шкодять очам. Особлива увага до гідравлічного грумерського столу, який має можливість підніматися та опускатися на потрібну висоту. Навколо основного робочого місця де працює майстер, залишаємо простір для вільних рухів навколо столу, щоб грумеру було зручно бачити тварину з усіх боків. Біля столу бажано мати стілець, що регулює свою висоту та має рухові колеса для зручної роботи

майстра. Інструменти та приладдя розміщується біля робочого місця на полицях та рухомих столах для зручності. Для комфортної роботи обов'язковою мати в приміщенні вентиляцію, гарну провітрюваність та кондиціонування. Це потрібно для того, щоб вчасно позбавлятися частинок бруду, пилу, шерсті тварин які літають в повітрі та можуть бути причиною виникнення багатьох захворювань [30]. Кабінет потрібно провітрювати, вчасно чистити вентиляційні шляхи та кондиціонери. Ванна для миття тварин зроблена на замовлення у виробника ветеринарного обладнання vetstol_ua з урахуванням всіх зручностей, відповідною висотою. Для великих собак передбачений трап по яких легко потрапити в середину. Над ванною вмонтовані полиці для зберігання косметичних засобів для різного типу шерсті та деяких інструментів, поряд розташований комод для рушників різного розміру.

Основний набір інструментів для роботи майстра-грумінгу:

- Машинка для стрижки шерсті
- Ножі для машинки (2 мм, 3 мм, 5 мм, 7 мм, 9 мм)
- Триммер
- Охолоджувач для ножів
- Ножиці (прямі маленькі, прямі великі, для філірування)
- Когтиріз та пристрій для шліфування пазурів.
- Професійний потужний двомоторний фен-бустер
- Гребні для різного типу шерсті (планка, гребінь, м'які щітки маленька та велика, фуримінатор).

В грумінг-кабінеті буде використовуватися кліткове утримання собак з дерев'яною основою та металевою решіткою на фасаді - це найбільш практично. Клітки розташовані в два яруси, щоб зекономити простір кабінету. Кліткове утримання передбачене для собак дрібних і середніх порід на верхньому ярусі та великі на нижньому. При такій системі утримання собак після грумінгу до моменту виходу з кабінету ми можемо гарантувати безпеку. Собаки

розташовуються компактно, їх утримання не вимагає багато місця і поліпшуються зоогігієнічні показники.

Грумерський кабінет розташований в зоомагазині Super Pets в якому реалізується продукція для тварин. Поки господар чекає може обрати іграшку, вивчити асортимент магазину чи купити смаколик для улюбленця на момент повернення з грумінгу як заохочення.

3.3. Аналіз поголів'я тварин, власники яких звертаються за послугами до грумінг-кабінету

Наступний крок нашого дослідження полягає у вивченні поголів'я тварин, власники яких зверталися за послугами грумера у зоокабінет в перші 6 місяців діяльності. В таблицях 3.3 та 3.4 проаналізовано типи шерстного покриву, кількість тварин та тип роботи.

Таблиця 3.3

Аналіз поголів'я собак, що обслуговується в грумінг-кабінеті зоомагазину Super Pets м. Одеса, гол.

Типи шерсті	Поголів'я собак		Pet грумінг		Виставковий грумінг		Стрипінг	
	п	%	п	%	п	%	п	%
З курчавою шерстю	93	51,9	83	51,5	10	38,5	-	-
Довгошерсті	52	29	47	29,5	5	19	-	-
Короткошерсті	26	14,5	26	16	9	34,8	-	-
Жорсткошерсті	8	4,6	5	3	2	7,7	3	100
Всього	179	100	161	100	26	100	3	100

Аналізуючи дані, що наведені в таблиці 3.3, можемо виділити три найчисельніші типи шерсті собак: довгошерсті 29%, з кучерявою шерстю 51,9% та короткошерсті 14,5%. Малу частку від усіх собак, що користуються послугами

грумінг-кабінеті займають собаки жорсткошерсті 4,6%. Основна маса даних собак отримують догляд Pet класу: з кучерявою шерстю 51,5%, довгошерсті 29,5%, короткошерсті 16%, жорсткошерсті 3%. Виставкова діяльність в місті Одеса має популярність, тому грумінг такого класу має попит: тварини з курчавою шерстю 38,5%, довгошерсті 19%, короткошерсті 34,8%, жорсткошерсті собаки 7,7%.

Таблиця 3.4

**Аналіз поголів'я котів, що обслуговується в грумінг-кабінеті
зоомагазину Super Pets м. Одеса, гол.**

Типи шерсті	Кількість котів		Стрижка		Вичісування		Купання	
	п	%	п	%	п	%	п	%
Довгошерсті	15	31	10	32,3	5	26	9	32
Короткошерсті	27	55	18	58,1	9	48	13	46
Мейнкуни	7	14	3	9,6	5	26	6	22
Всього	49	100	31	100	19	100	28	100

Аналізуючи дані, що наведені в таблицях 3.3 та 3.4, можемо виділити найчисельніші типи шерсті котів: короткошерсті 55%, довгошерсті – 31% та мейнкуни 14%. Можемо зробити висновок, що короткошерстих котів, які обслуговуються в грумерському кабінеті більший відсоток.

Обов'язково нами було звернено увагу на супутні захворювання, які можна виявити при зоровому обстеженні собаки чи kota перед грумінгом (табл.3.5 та 3.6).

Аналізуючи поголів'я собак, що обслуговуються в грумінг-кабінеті зоомагазину ми виділили декілька захворювань та проблем шкіри з якими стикаються майстри при наданні послуг. Від ектопаразитів та їх негативного впливу страждає більша кількість собак не залежно від типу шерсті. Дивлячись дані можна сказати, що це найрозповсюдженіша проблема. На такі випадки в

арсеналі грумера повинні бути акарицидні шампуні, що діють проти бліх та кліщів. З наведених проблем у довгошерстих собак ектопаразити займають 27%, сухість шкіри 22%, алопеція – 22% та алергічні дерматити 13%. У короткошерстих собак найпопулярніші проблеми: ектопаразити 38,5%, алергічні дерматити 38,5%. В жорсткошерстих собак: ектопаразити 33%, алергічні дерматити 33% та сухість шкіри по 17%. Рекомендовано мати професійну косметику з лікувальними лінійками та засобами з протиалергійними компонентами.

Таблиця 3.5

Аналіз поголів'я собак, яке обслуговувалось у грумінг-кабінеті міста Одеса на захворювання та проблеми з шерстним покривом, гол.

Захворювання	Довгошерсті та курчаві породи собак		Короткошерсті (гладкошерсті) породи собак		Жорсткошерсті породи собак	
	п	%	п	%	п	%
Алопеції	8	22	-	-	-	
Сухість шкіри (лупа)	8	22	-	-	1	17
Алергічний дерматит	5	13	5	38,5	2	33
Захворювання вух	6	16	3	23	1	17
Наявність ектопаразитів	10	27	5	38,5	2	33
Всього:	37	100	13	100	6	100

Аналізуючи поголів'я котів, що обслуговуються в грумінг-кабінеті зоомагазину, ми виділили декілька захворювань та проблем шкіри з якими стикаються майстри при наданні послуг (табл.3.6). Від ектопаразитів та їх негативного впливу страждає більша кількість котів не залежно від типу шерсті.

Таблиця 3.6

**Аналіз поголів'я котів які обслуговувалось у грумінг-кабінеті міста Одеса
на захворювання та проблеми зі шерстним покривом, гол.**

Захворювання	Довгошерсті		Короткошерсті		Мейнкуни	
	п	%	п	%	п	%
Сухість шкіри (лупа)	10	32	6	27	3	25
Алергічний дерматит	5	17	5	23	1	8
Захворювання вух	6	19	4	18	3	25
Наявність ектопаразитів	10	32	7	32	5	42
Всього:	31	100	22	100	12	100

Дивлячись дані можна сказати, що це найрозповсюдженіша проблема. В грумерському кабінеті в наявності акарицидні шампуні, що діють проти бліх та кліщів. З наведених проблем у довгошерстих котів та мейнкунів ектопаразити займають 32 та 42%, сухість шкіри 32 та 25%, та алергічні дерматити 17 та 8%. У короткошерстих котів найпопулярніші проблеми: ектопаразити 32%, алергічні дерматити 23%. Обов'язково потрібно звертати увагу на захворювання вух у котів, тому, що це досить значна проблема і в арсеналі грумерського кабінету повинні бути спеціальні засоби для догляду за цією частиною тіла kota. У важких випадках основна умова перенаправлення клієнтів до ветеринарів. Рекомендовано мати професійну косметику з лікувальними лініями та засобами з протиалергічними компонентами.

3.4. Дослідження впливу різних косметичних засобів для грумінгу собак та котів на якість шерстного покриву

Для того, щоб обрати якими брендами професійної косметики ми будемо користуватися в нашому грумінг-кабінеті нами були проведені дослідження.

Протягом двох місяців на базі грумінг-кабінету у в зоомагазині Super Pets міста Одеси застосовували косметику трьох популярних професійних марок, а саме: Iv san Bernard, Chris Cristensen та Hyponic. Всі піддослідні тварини були поділені на три групи методом пар-аналогів, в кожен з груп були включено тварини з різним типом шерсті (табл.3.7).

Підібрані нами тварини для дослідження, мають майже однаковий стан шерстного покриву. В таблицю 3.4 внесені результати дослідження, за даними яких ми можемо побачити, що показники блиску, структури шерсті собак в середньому склали 3 бали, насиченість кольору та сухість шерсті 3,1 бали, найвищий показник – наявність лупи 3,3. Оцінка 3 бали – добре. Шерсть тьмяна, з недостатньо насиченим кольором, наявна лупа – всі ці ознаки роблять загальний вигляд собаки не привабливим.

Таблиця 3.7

Оцінка показників шерстного покриву собак до початку грумінгу, бал

№	Показники		1 група	2 група	3 група	Середнє значення
	n		10	10	10	
1.	Блиск	M±m	3,0±0,30	30,1±0,26	3,0±0,30	3,0±0,30
		Cv,%	27,2	21,9	27,2	25,5
2.	Структура шерсті	M±m	2,8±0,26	3,2±0,18	3,0±0,30	3,0±0,25
		Cv,%	24,1	14,8	27,2	22,1
3.	Насиченість кольору	M±m	3,2±0,18	3,1±0,26	3,0±0,30	3,1±0,25
		Cv,%	14,8	21,9	27,2	21,3
4.	Наявність лупи	M±m	3,4±0,29	3,1±0,26	3,4±0,29	3,3±0,28
		Cv,%	22,9	21,9	22,9	22,6
5.	Сухість шерсті	M±m	3,1±0,14	3,0±0,30	3,1±0,26	3,1±0,23
		Cv,%	12,02	27,2	21,9	20,0

Другий етап дослідження, в якому ми призначаємо кожній групі свій косметичний засіб:

I групу купують косметичними засобами бренду Iv san Bernard (Додаток К)

II групу – косметичними засобами компанії Chris Cristensen (Додаток Л)

III групи - застосовують косметику бренду Нуроніс (Додаток М)

Протягом 2-х місяців для тварин відповідної групи застосовувалися закріплені косметичні засоби з інтервалом між доглядом 2 тижні. По закінченню терміну дослідження було оцінено стан шерсті собак та котів за показниками блиску, структури, насиченості кольору, наявності лупи та стану сухості шерсті. Результати дослідження наведені у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

**Оцінка показників шерстного покриву собак після
застосування косметичних засобів, бал**

№	Показники		1 група	2 група	3 група	Середнє значення
	n		10	10	10	
1	Блиск	M±m	4,2±0,2	4,6±0,24	4,0±0,31	4,3±0,25
		Cv,%	10,6	11,9	17,6	13,4
2	Структура шерсті	M±m	4,2±0,18	4,0±0,21	3,8±0,14	4,0±0,17
		Cv,%	11,3	14,4	9,7	11,8
3	Насиченість кольору	M±m	4,6±0,24	4,4±0,24	4,2±0,2	4,4±0,22
		Cv,%	11,9	12,4	10,6	11,63
4	Наявність лупи	M±m	3,1±0,14	3,5±0,20	3,8±0,14	3,5±0,16
		Cv,%	12,2	14,9	9,7	12,2
5	Сухість шерсті	M±m	3,4±0,20	3,7±0,28	4,0±0,31	3,7±0,26
		Cv,%	15,5	20,3	17,6	17,8

Результати досліджень (табл. 3.8) показали нам, що косметичний засіб бренду Iv san Bernard, що застосовували на піддослідній групі №1 покращив показники стану шерстного покриву, а саме: блиск (4,2 бали) з вірогідною різницею до показника другою дослідної групи ($P \geq 0,95$), структурну оцінку шерсті (4,2 бали) з вірогідною різницею ($P \geq 0,99$) до оцінки другої та третьої

дослідної групи; насиченість кольору (4,6 бали при вірогідній різниці $P \geq 0,99$), наявність лупи (3,1 бали), сухість шкіри (3,4 бали). На другому місці за результатами опинився бренд Chris Cristensen, який використовували при купанні групи №2. Найгірше себе показав косметичний бренд третьої піддослідної групи – Нуроніс, що мав в середньому за всіма показниками оцінку $0,4 \pm 0,22$ бали.

Для дослідження впливу косметичних засобів на шерсть котів паралельно було проведене аналогічне дослідження.

Відібрані нами коти для дослідження, мають приблизно однаковий стан шерстного покриву. В таблицю 3.9 нами були внесені результати дослідження.

Таблиця 3.9

Оцінка показників шерстного покриву котів до початку грумінгу, бал

№	Показники		1 група	2 група	3 група	Середнє значення
	n		5	5	5	
1.	Блиск	$M \pm m$	$2,4 \pm 0,24$	$2,2 \pm 0,37$	$2,4 \pm 0,24$	$2,3 \pm 0,28$
		Cv,%	22,82	38,03	22,82	27,89
2.	Насиченість кольору	$M \pm m$	$2,6 \pm 0,24$	$2,8 \pm 0,37$	$2,8 \pm 0,37$	$2,7 \pm 0,32$
		Cv,%	21,06	29,88	29,88	26,94
3.	Наявність лупи	$M \pm m$	$2,6 \pm 0,24$	$2,6 \pm 0,50$	$2,8 \pm 0,20$	$2,6 \pm 0,31$
		Cv,%	21,06	43,85	15,97	26,96
4.	Сухість шерсті	$M \pm m$	$2,8 \pm 0,20$	$2,8 \pm 0,20$	$2,2 \pm 0,37$	$2,6 \pm 0,25$
		Cv,%	15,97	15,97	38,03	23,32

За даними таблиці ми можемо побачити, що показники блиску шерсті котів в середньому склали 2,3 бали, насиченість кольору 2,7, сухість шерсті та наявність лупи 2,6. Середня оцінка 2,55 бали – задовільно. Шерсть тьмяна, з недостатньо насиченим кольором, на дотик жирна на кінцях, наявна лупа – загальний вигляд кота не приємний та не привабливий.

На другому етапі нашого дослідження за кожною групою було закріплено свій відповідний косметичний засіб для покращення якості шерсті та шкіри.

I групу систематично купують косметичними засобами бренду Iv san Bernard (Додаток К).

II групу – з таким самим інтервалом, косметичними засобами компанії Chris Cristensen (Додаток Л).

На III піддослідній групі - застосовують косметику бренду Нуроніс (Додаток М).

Протягом 2-х місяців витримуючи інтервал 1 раз на місяць, коти купалися та вичісувалися в грумерському кабінеті зоомагазину. По закінченню дослідження було зроблено оцінку стану шерсті, блиску, насиченості кольору та наявності лупи. Результати наведені в таблиці 3.10

Таблиця 3.10

Аналіз стану шерсті котів після застосування косметичних засобів, бал

№	Показники		1 група	2 група	3 група	Середнє значення
	n		5	5	5	
1	Блиск	M±m	4,4±0,24	4,4±0,24	3,2±0,20	4,0±0,22
		Cv,%	12,44	12,44	13,97	12,95
3	Насиченість кольору	M±m	4,4±0,24	4,4±0,24	3,4±0,24	4,0±0,24
		Cv,%	12,44	12,44	16,10	13,66
4	Наявність лупи	M±m	4,4±0,24	4,6±0,24	3,2±0,37	4,0±0,28
		Cv,%	12,44	11,90	26,14	16,82
5	Сухість шерсті	M±m	4,2±0,37	4,2±0,37	4,2±0,20	4,2±0,31
		Cv,%	19,9	19,0	10,64	16,51

Шерсть котів оцінювали за такими показниками: блиск, насиченість кольору, наявність лупи та сухість шкіри. Результати дослідження внесені нами в таблицю 3.10. Проаналізувавши, можемо робити висновки: бренд Iv san Bernard і бренд Chris Cristensen мають найкращу результативність по всім показникам

випробувань, а бренд Нуроніс трохи відстає за показниками блиску, насиченості кольору та наявністю лупи. В цілому можна зробити висновок, що всі три вибрані нами бренди косметичних засобів покращують стан шерсті та шкіри і ми можемо їх рекомендувати для застосування у грумінгу котів.

3.5. Економічна ефективність діяльності грумінг-кабінету

Послуги для собак та котів, які запропоновані в кабінеті розраховані на мініатюрних собак, собак середнього розміру, великих та котів. Для кожної групи розроблено та обчислено стандартний комплекс відповідної собівартості.

Комплекс для йорків:

- Купання з двома шампунями та зволоженням
- Стрижка шерсті
- Стрижка кігтів
- Чистка вушок

Що ми не робимо:

Швидкі стрижки без купання.

Не працюємо з агресивними тваринами.

Комплекс для ши-тцу:

- Купання з двома шампунями та зволоженням
- Стрижка шерсті
- Стрижка кігтів
- Чистка вушок

Що ми не робимо:

Швидкі стрижки без купання.

Не працюємо з агресивними тваринами.

Комплекс для мальтезе:

- Купання з двома шампунями та зволоженням

- Стрижка шерсті
- Стрижка кігтів
- Чистка вушок

Що ми не робимо:

Швидкі стрижки без купання.

Не працюємо з агресивними тваринами.

Комплекс для шпіців:

- Вичісування мертвої шерсті
- Купання з обов'язковим зволоженням (косметика Iv San Bernard)
- Зволожуючі маски для шерсті
- Азонотерапія
- Правильне сушіння
- Стрижка по породі
- Стрижка кігтів
- Чистка вушок

Що ми не робимо:

Коротка стрижка під машинку

Комплекс для котів:

- Стрижка кігтів
- Вичісування або стрижка шерсті.
- Купання з двома шампунями та зволоженням
- Чистка вушок

Що ми не робимо:

Не працюємо з агресивними тваринами.

Окремі послуги надаються та оплачуються додатково:

Купання псів (гігієна): купання, висушування шерсті, підрізання пазурів, чищення вух. Вартість послуги залежить від ваги собаки, стану та типу шерсті і довжини.

Розплутування, розбирання ковтунів.

Перший грумінг та консультування власників.

Обрізання пазурів.

Проаналізувавши планування фінансового стану грумерського кабінету ми можемо визначити перспективність підприємницької діяльності, грошовий потік, інвестиції, розрахувати точку беззбитковості, прогнозувати прибутки та збитки та потреби бізнесу. Систематизувавши вивчені матеріали маємо такі розрахунки:

Стартові витрати — 260 000 грн:

Ремонт та адаптація приміщення, встановлення обладнання: 80 000 грн

Обладнання та меблі: 150 000 грн

Маркетинг, реклама, цифрова система реєстрації клієнтів: 20 000 грн

Ліцензії та супутні витрати, страхування: 10 000 грн

Щомісячні витрати — 88 000 грн :

Зарплата:

-2 грумери: 40 000 грн

-прибиральниці та адміністратора - 15000

Місячна оренда приміщення — 20 000 грн

Комунальні платежі: 4 000 грн

Реклама та просування: 2 000 грн

Косметика: 4 000 грн

Податки: 3 000 грн

Очікуваний дохід: 147000грн./місяць

Середній чек: 700 грн./день

Необхідна кількість клієнтів для покриття витрат: 6 собак та котів на день

Очікувана кількість клієнтів: 7 собак або котів/день

Чистий прибуток на місяць: 38 000 грн

Таким чином можемо стверджувати, що організація грумінг-кабінету в зоомагазині Super Pets в м.Одеса є перспективним бізнесом, який дозволить повернути вкладені інвестиції протягом року.

ВИСНОВКИ

1. В Україні попит на послуги догляду за домашніми тваринами все більше набирає обсяги як серед заводчиків-професіоналів, так і звичайних громадян, які прагнуть якісно доглядати за своїми улюбленцями.

2. Організація грумінг-кабінету для собак та котів у формі приватного підприємства з юридичним статусом «Фізична особа-підприємець» (ФОП) дозволяє отримати прибуток за допомогою надання послуг з догляду за домашніми тваринами, а також в подальшому можлива реалізація якісної косметики для тварин, яка використовується для основної роботи в кабінеті.

3. За результатами дослідження проблем шерстного покриву у тварин визначили, що від 13,0% до 38,5% собак хворіють на алергічний дерматит, а також 27,0-42,0% котів та собак мають ектопаразитів, що потребує спеціальних засобів догляду за шерстним покривом та шкірою цих тварин.

4. За оцінкою дії косметичних засобів для тварин найкращий вплив на відновлення структури шерстного покриву собак має косметичний засіб торгівельної марки бренду Iv san Bernard, що покращив показники стану шерстного покриву, а саме: блиск (4,2 бали) з вірогідною різницею до показника другою дослідної групи ($P \geq 0,95$), структурну оцінку шерсті (4,2 бали, $P \geq 0,99$) до оцінки другої та третьої дослідної групи; насиченість кольору (4,6 бали при $P \geq 0,99$). На другому місці за результатами опинився бренд Chris Cristensen. Найгірше себе показав косметичний бренд – Нуроніс, що мав в середньому за всіма показниками оцінку $4,0 \pm 0,22$ бали.

5. Всі три досліджувані бренди косметичних засобів покращують стан шерсті та шкіри котів і ми можемо їх рекомендувати для застосування у грумінгу цих тварин.

5. Організація діяльності грумінг-кабінету відповідно розробленого бізнес-плану надасть можливість отримувати чистий прибуток на місяць 38000 грн та повернути вкладені інвестиції протягом року.

ПРОПОЗИЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Організувати грумінг-кабінет для домашніх тварин в Приморському районі м. Одеса, взявши в оренду приміщення в магазині зоотоварів Super Pets з метою отримання прибутку за рахунок надання послуг з грумінгу та реалізації косметичних засобів по догляду за тваринами.

2. Для якісного надання послуг, як базові в застосуванні, використовувати косметичні засоби торгівельної марки бренду Iv san Bernard та періодично оновлювати інструменти для роботи.

3. Популяризувати послуги з грумінгу серед відвідувачів зоомагазину та на сторінці в соцмережах, а саме, створювати рекламні ролики, розміщувати довідкову та консультаційну інформацію для власників тварин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бурлака В.А. Кінологія: утримання та годівля собак: Навч. посіб. Житомир, Вид-во “Волинь”, 2004. 412 с.
2. Бізнес-план грумінг-салону складається з безлічі нюансів [Електронний ресурс]. Режим доступа <https://uacredity.com/biznes-plan-grumingsalonuskldayetsya-z-bezlichi-nyuansiv/>
3. Бізнес-план салону грумінгу в Києві: краса для будь-яких порід [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/biznes-plan-salona-gruminga-v-kieve-krasota-dlya-lyubyh-porod>
4. Бухгалтерський облік для початківців [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.buhoblik.org.ua/normativka/bukhgalterskij-oblik-dlya-pochatkiivtsiv.html>.
5. Виноград О. В. Основи службової кінології : навч. посіб. Хмельницький : Меркьюріті-Поділля, 2011. 192 с.
6. Вибір правильної косметики для собак [Електронний ресурс]. Режим доступу https://pets-store.eu/en/choosing-the-right-cosmetics-for-dogs-a-guide-for-owners/?srsltid=AfmBOoq-O_LmG52l71peDntONl11ExUX_TThgot-s-vMYeez1yq6PcSr
7. «[Від проблеми до прибутку](#)» доктора філософії Медлін Брайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу https://cis2-westerntc-edu.translate.goog/halee/web-design-1/2015/roxl/grooming-history.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
8. Гайдук С. В. Основи дресирування, гігієни та годівлі службових собак: Навч. посіб. Київ : Інтерсервіс, 2017. 176 с.
9. Грумінг – що це таке? [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://veteracenter.ru/solutions-view/gruming/>

10. Грумінг собак. Опис, особливості, види та вартість послуги [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://peskit.in.ua/gruming-sobak-opys-osoblyvostivydyi-tsina-gruming.html>

11. Дія Освіта. Освітній серіал Базовий курс підприємця. Основи бізнесу для підприємців та тих хто хоче ними стати. Експерти Андрій Литвин, Андрій Ремізов, Ольга Бульбах. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://osvita.diia.gov.ua/profession/groomer>

12. . Дія Освіта. Освітній серіал. Грумер. Як стати професійним грумером та підкорити серця чотирилапих. Експерт Маша Дмитрова. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://osvita.diia.gov.ua/profession/groomer>

13. Догляд і те, що вам потрібно враховувати [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://dogsaustralia.org.au/getting-a-dog/grooming-and-what-you-need-to-consider/>

14. To groom or not to groom: What is necessary for our feline friends?[Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.dvm360.com/view/to-groom-or-not-to-groom-what-is-necessary-for-our-feline-friends->

15. Журналі Groomer to Groomer під назвою «Лікування шкірних інфекцій» Мішель Ноулз: [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://groomertogroomer.com/treating-skin-infections/>

16. Захоплююча історія Лхаса Апсо: як навколишнє середовище сформувало цю унікальну породу[Електронний ресурс]. Режим доступу https://yarmilan-com.translate.goog/the-fascinating-history-of-the-lhasa-apso-how-the-environment-shaped-this-unique-breed/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

17. Звіт про ринок шампуню для домашніх тварин за тваринами (собаки, коти та інші), застосуванням (домогосподарство, комерційний), каналом розповсюдження (офлайн, онлайн) і регіоном 2025-2033 [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.imarcgroup.com/pet-shampoo-market>

18. Інтернет магазин Rozetka [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://rozetka.com.ua/ua/>

19. Історія сучасного догляду за домашніми тваринами Тері ДіМаріно [Електронний ресурс]. Режим доступу

<https://www.groomertogroomer.com/the-history-of-modern-pet-grooming/>

20. Керівництво по стрижці собак. Великобританія [Електронний ресурс]. Режим доступу [https://wellbeloved.com/blogs/caring-for-dogs/a-guide-to-dog-grooming?srsltid=AfmBOoqN9ir58-](https://wellbeloved.com/blogs/caring-for-dogs/a-guide-to-dog-grooming?srsltid=AfmBOoqN9ir58-U3gvBCp9i02kuoSHGJI8znZZ0pYYXhR9448JCEBKAK)

[U3gvBCp9i02kuoSHGJI8znZZ0pYYXhR9448JCEBKAK](https://wellbeloved.com/blogs/caring-for-dogs/a-guide-to-dog-grooming?srsltid=AfmBOoqN9ir58-U3gvBCp9i02kuoSHGJI8znZZ0pYYXhR9448JCEBKAK)

21. Косметика Iv San Bernard .Лінія Fruit of the Groomer, Лінія Caviar. Лінія Mineral Red. Лінія Zeolithe [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://groomer.com.ua/ua/14-kosmetika-dlya-zhivotnyh/521-kosmetika-iv-san-bernard/>

22. Косметика Chris- Christensen [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://groomer.com.ua/ua/14-kosmetika-dlya-zhivotnyh/680-kosmetika-chris-christensen/>

23. Косметика Hyponic [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://groomer.com.ua/ua/25113-kondicioner-dlya-sobak-hyponic-milk-protein-conditioner-for-show-500-ml-/?multiserch=hy>

24. Книга: Електронний маркетинг - Основний посібник з маркетингу в цифровому світі (Stokes) [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://ukrayinska.libretexts.org/%D0%91%D1%96%D0%B7%D0%BD%D0%B5%D1%81/%D0%9C%D0%B0%D1%80%D0%BA%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B3>

25. Магазин Groomer.com.ua [Електронний ресурс]. Режим доступу https://groomer.com.ua/ua/groomer_dnipro/?srsltid=AfmBOoplQe2uL8H6Y6lpc-fYoRulasQ_AISJcp8eJt1ZA_0g70Nc0p7d

26. Маркетингова стратегія підприємства: суть поняття, особливості формування в сучасних умовах господарювання © в.в. ковальчук, аспірант кафедри маркетингу та аграрного бізнесу, Вінницький національний аграрний університет (м. Вінниця) [Електронний ресурс]. Режим доступу <http://efm.vsau.org/storage/articles/February2020/i54Dl1knlfgQu5BCrEue.pdf>

27. Мій бізнес [Електронний ресурс]. Режим доступу https://www.google.com/intl/ru_ru/business/
28. Найкращі ідеї назв грумерських салонів [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.zenbusiness.com/dog-grooming-business-names/>
29. Найкращий посібник із відкриття власного бізнесу з догляду за собаками [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.pawpaddogs.co.uk/the-ultimate-guide-to-starting-your-own-dog-grooming-business/>
30. Найпопулярніші виробники шампунів для собак у 2024 році. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://finicecleaning.com/top-dog-shampoo-manufacturers/>
31. Одеса [Електронний ресурс]. Режим доступу [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD_\(%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D1%80%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%BD_(%D0%9E%D0%B4%D0%B5%D1%81%D0%B0))
32. Освоєння мистецтва стрижки пуделя: [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://pethealthpros.com/blogs/news/mastering-the-art-of-poodle-grooming-poodle-haircut-essentials>
33. Обладнання грумерських салонів. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://groomerspro.com/equipment/>
34. Оранта [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://oranta.ua/products/category/biznes/>.
35. Оцінка якості немедичних комерційних шампунів для собак у Мехіко Evaluación de la calidad en champú comercial no medicado para perros en la Ciudad de México [Електронний ресурс]. Режим доступу https://www-redalyc-org.translate.goog/journal/423/42375500015/html/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc
36. Ринок шампуню для домашніх тварин: [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.techsciresearch.com/report/pet-shampoo-market/19665.html>
37. Ринок шампуню для домашніх тварин: галузевий аналіз і прогноз (2024-2030 pp.) [Електронний ресурс]. Режим доступу

<https://www.maximizemarketresearch.com/market-report/global-pet-shampoo-market/84455/>

38. Реєстрація ФОП [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://guide.diia.gov.ua/view/derzhavna-reiestratsiia-fizychnoi-osoby---pidpriyemtsia-f369b2af-e580-4dd3-9cb8-30753de06ccb>

39. Стрижка, купання та догляд за йоркширськими терерами [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://espre.com/BreedProfiler/yorkshire-terrier-grooming-bathing-and-care>

40. Страхування персоналу [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://persha.ua/dlja-biznesa/>.

41. Техніка безпеки грумера для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форм навч. спец. 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва; Держ. біотехнол. ун-т; уклад.: А.С. Федяєва. Харків: [б. в.], 2023. 12 с.

42. Типи шерсті у собак та догляд за ними [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.beethoven.com.ua/tipy-shersti-u-sobak-i-uhod-za-nimi/>

43. Фінанси бізнесу/Інвестиційні стратегії, управління ризиками та грошові потоки [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.britannica.com/money/business-finance>

44. Що таке маркетинг у соцмережах? [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://wezom.com.ua/ua/blog/smm-marketing-cto-takoe-marketing-v-sotsialnyh-setyah>.

45. Як стригти, доглядати та показувати свою собаку, Бланш Сондерс 1972 рік Формат Тверда палітурка Мова англійська, 1970-ті роки США Кількість сторінок 128

46. Яка країна витрачає найбільше на домашніх тварин [Електронний ресурс]. Режим доступу https://www.fecava-org.translate.goog/news-and-events/news/which-country-spends-the-most-on-its-pets/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

47. Як зберегти шерсть вашого кота здоровою. [Електронний ресурс]. Режим доступу https://www-vetmed-com-au.translate.goog/10-tips-to-keep-your-cats-coat-healthy/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc

48. Шевців М. В., Філоненко М. М. Зоопсихологія з основами етології : підручник. Київ : ЦУЛ, 2013. 242 с.

49. Шутенко О. О., Красьоха Я. В. Основи службової кінології : навч. посіб. Київ : Друк. МВС України, 2008. 312 с

50. Artero Practical guide dog grooming. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://groomer.com.ua/ua/19388-artero-enciklopediya-gruming-sobak--ispan-yazyk-scht-/>.

51. Artero Грумінг собак.[Електронний ресурс]. Режим доступу <https://groomer.com.ua/ua/19389-enciklopediya-artero-gruming-sobak-na-angliiskom-yazyke-/>

52. Що таке грумінг та коли він з'явився? [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://dog-life.com/articles/chto-takoe-gruming-i-kogda-on-poyavilsya.html>

53. Шампунь для грумінгу собак: види та особливості використання [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://24pet.ru/articles/shampun-dlya-gruminga-sobak-vidy-i-osobennosti-ispol-zovaniya/>

54. Introducing grooming [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://schnauzersvic.com.au/index.php/grooming/>

55. Lhasa Apso[Електронний ресурс]. Режим доступу https://en-m-wikipedia-org.translate.goog/wiki/Lhasa_Apso?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=uk&_x_tr_hl=uk&_x_tr_pto=sc.

56. The Ultimate Guide to Cat Grooming Tools Oct 24, 2023. [Електронний ресурс]. Режим доступу <https://www.groomersu.com/blog/the-ultimate-guide-to-cat-grooming-tools>

57. Pet Grooming Services Market Size, Share & Trends Analysis Report By Pet Type (Dogs, Cats), By Service Type (Massage/Spa & Others, Shear & Trimming), By

Delivery Channel (Commercial facilities, Others), By Region, And Segment Forecasts, 2025 – 2030. [Електронний ресурс]. Режим доступу

<https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/pet-grooming-services-market>

58 Grooming aggressive cats. [Електронний ресурс]. Режим доступу
<https://www.groomarts.com/blogs/2017/grooming-aggressive-cats>

59. Grooming Business Magazine під назвою «Наука про шкіру» Крістіни Павлової: [Електронний ресурс]. Режим доступу
<http://www.groomingbusiness.com/content/science-skin>

60 Washing a dog at a grooming salon [Електронний ресурс]. Режим доступу
<https://www-rspcapetinsurance-org-au.translate.google.com/pet-care/dog-care/dog-grooming-guide? x tr sl=en& x tr tl=uk& x tr hl=uk& x tr pt=sc>

61. Thinking of getting a cat? International Cat Care. October 1, 2022. Accessed October 19, 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу
<https://icatcare.org/advice/thinking-of-getting-a-cat/>

62. Lick away: The science behind cats' self-grooming. The Jakarta Post. November 20, 2018. Accessed October 19, 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу
<https://www.thejakartapost.com/life/2018/11/20/lick-away-the-science-behind-cats-self-grooming-.html>

63. Why cats groom themselves. Hill's Pet Nutrition. January 1, 2018. Accessed October 19, 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу
<https://www.hillspet.com/cat-care/behavior-appearance/why-cats-groom-and-lick-themselves>

64. How often should I bathe my cat? Jackson Galaxy. Accessed October 19, 2022. [Електронний ресурс]. Режим доступу
<https://www.jacksonsgalaxy.com/blog/how-often-should-i-bathe-my-cat/>

Додаток А

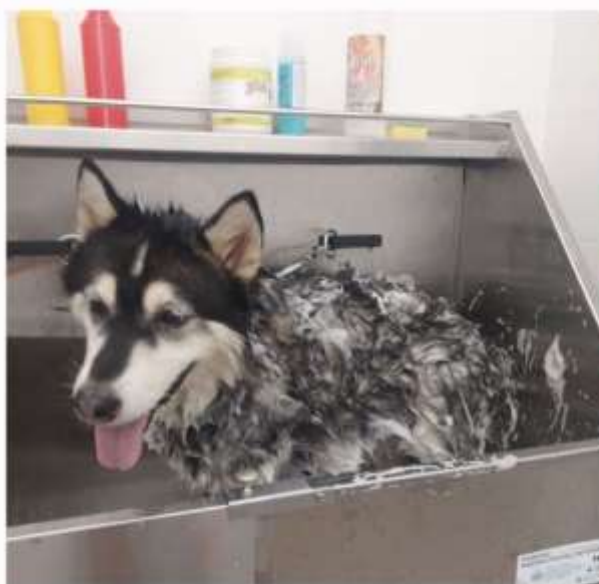
Собаки, що відносяться до порід маленького розміру

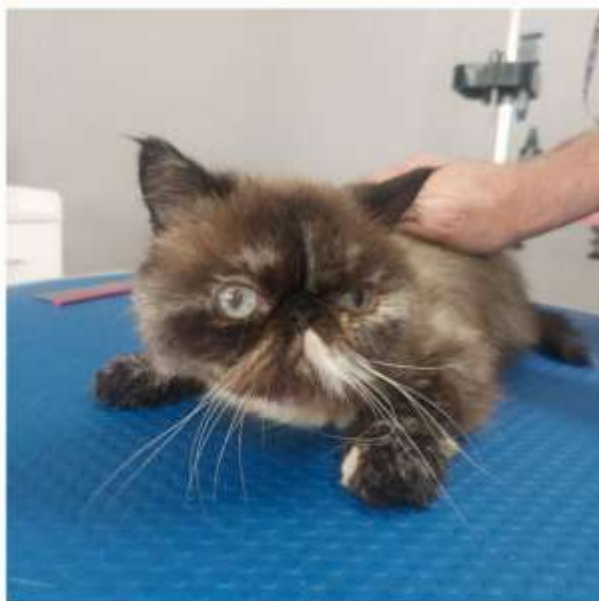
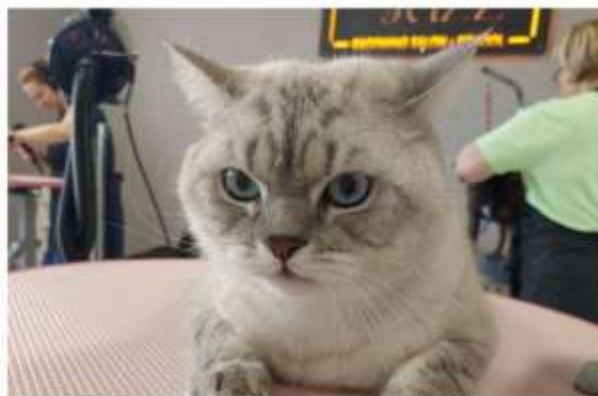
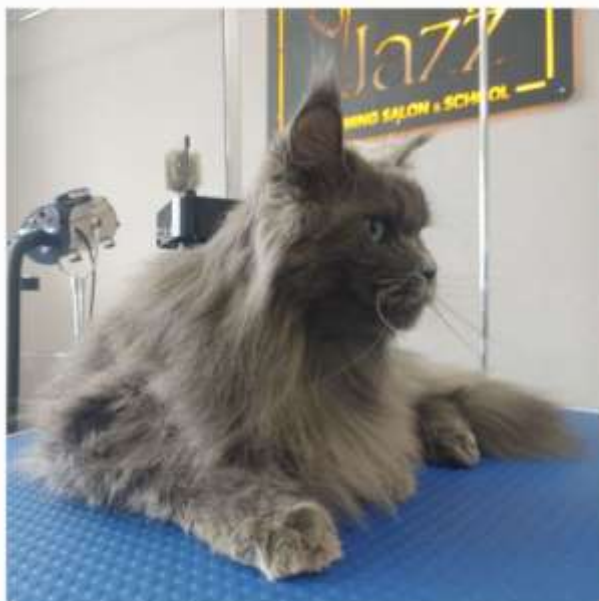

Додаток Б

Собаки, що відносяться до порід великого розміру

Додаток В
Коти з різним типом шерстного покриття

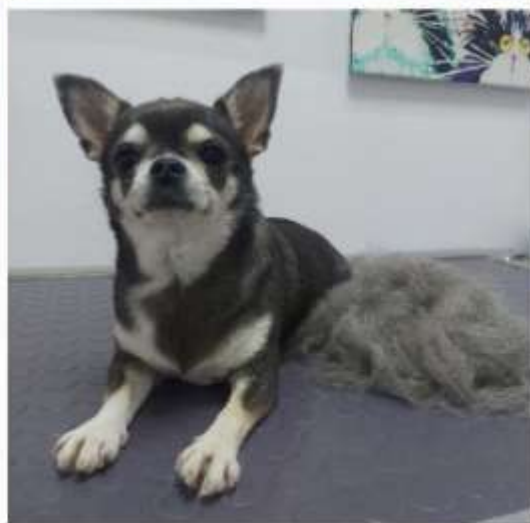
Додаток Г

Собаки з довгою шерстю: бівер йорк, мальтійська болонка

Додаток Д

**Породи собак з короткою шерстю:
бассет хаунд, мопс, короткошерстий чіхуахуа.**

Додаток Є

Собаки з подвійним типом шерсті: шпіц померанський

Додаток Ж

Мальтіпу, бішон, пудель - породи собак з курчавою шерстю

Додаток 3

Шнауцер, скоч тер'єр - породи собак з жорсткою шерстю

Додаток К

Інструкція до косметичних засобів бренду Iv san Bernard

Шампунь для тварин Iv San Bernard Orange. Зміцнюючий, з екстрактом апельсина. Шампунь розроблений для частого застосування. Відновлює і тонізує шерсть і шкіру. Нормалізує роботу сальних залоз. Запобігає випаданню шерсті та помітно її зупиняє. Бороться з наслідками стресу, тонізує. Надає блиск і шовковистість, залишає комфортні відчуття після застосування. Спосіб застосування Нанести достатню кількість шампуню на добре змочену шерсть масажними рухами. Залишити на 3 хв. Змити водою. При необхідності повторити. Для зручності застосування можна розбавити шампунь водою 1: 3.

До складу шампуню входять такі інгредієнти: aqua (water), sodium laureth sulfate, sodium chloride, cocamidopropyl betaine, decyl glucoside, laureth-5, Glycol stearate, cocamide mea, propylene glycol, citrus aurantium amara peel extract, citric acid, phenoxyethanol, Dmdm hydantoin, parfum (fragrance), limonene, linalool, citral, ci 18050, ci 19140. Характеристика Об'єм: 3250 мл. Концентрація: 1х3 Країна виробництва: Італія.

Дезинфікуюча маска проти лупи та свербіжів Iv San Bernard Ginger & Elderberry «Purifying Action», 3000 мл Iv San Bernard «Purifying Action» - маска розроблена для собак і кішок, що мають шкірне роздратування і лупа. Володіє бактерицидною дією, знижує свербіж шкіри. Завдяки таким компонентам складу шерсті має додаткову пишність, блиск і доглянутий вигляд. Спосіб застосування Нанести на змочену шерсть легкими масажними рухами, витримати 5-10 хв. Змити проточною водою. Висушити шерсть. Увага! Для професійного застосування. Засіб пройшов мікробіологічні тестування. Не ковтати, зберігати в місцях, недоступних для дітей. Склад Aqua (Water), Cetearyl Alcohol, Cetrimonium Chloride, Phenoxyethanol, Sambucus Nigra Flower Extract, Zingiber Officinale Root Extract, Cocoyl Hydrolyzed Silk, Panthenol, Piroctone Olamine, Propylene Glycol, Dimethicone, Citric Acid, Parfum (Fragrance), Ci 19140. Характеристика Артикул: 1388 NMA3ZE3000. Антибактеріальні властивості. Проти лупи та свербіжів.

Додаток Л

Інструкція до косметичних засобів компанії Chris Cristensen

Шампунь глибокого очищення Chris Christensen «Smart Wash50 - Jungle Apple», 3,8 л SmartWash50 - це професійний шампунь для глибокого очищення шерсті собак і кішок. Висока концентрація, приголомшливий ефект після купання, дбайлива турбота про руки грумера і багате розмаїття ароматів в косметичній лінійці - невіднятні переваги даної серії. Шампунь підійде для будь-якого типу шерсті. Ще ніколи косметичні засоби глибокого очищення так не дбали про шкіру тварин так, як SmartWash50! М'яка і густа піна шампуню повністю усуває будь-які забруднення навіть з найглибших шарів шерсті та підшерстя не порушуючи природний жировий баланс. Косметичні засоби, зайве шкірне сало, дрібне сміття та ороговілі частинки епітелію - все те, що стоїть на шляху до здорової, розкішної шерсті чотирилапих. Унікальна формула шампуню не містить масел, завдяки чому навіть довга і тонка шерсть виглядає дуже свіжою, натуральною і без ефекту сальності. А вибухове поєднання соковитого яблука, ананаса і свіжого аромату тропічних трав додасть шерсті бадьорості з відчуттям неймовірної чистоти надовго. Для досягнення найкращого результату використовуйте в парі з кондиціонером Chris Christensen Smart Rinse - Jungle Apple. Спосіб застосування У спеціальній ємності розведіть шампунь з водою в пропорції не менше ніж 1:50. На попередньо змочену шерсть нанесіть розведений шампунь. Ретельно спіньте, розподіляючи густу піну по всьому корпусу тварини. Приділяйте особливу увагу сильно забрудненим ділянкам. Уникайте потрапляння в очі, вуха і рот. Добре промийте проточною водою. Після купання нанесіть на шерсть кондиціонер Chris Christensen Smart Rinse - Jungle Apple. Характеристика Артикул: ccs231/1037. Концентрація: 1:50. Об'єм 3,8 л. Глибоке очищення для всіх типів шерсті. Термін придатності: 3 роки. Країна виробник: США.

Протеїнова маска для інтенсивного відновлення шерсті Chris Christensen Spectrum Ten Nupro Pac Intensive Treatment, 473 мл Фантастична маска із серії

Spectrum Ten створена для відновлення пошкодженої, млявої шерсті собак і котів. Формула насичена протеїнами, глибоко кондиціонує і насичує вологою кожну шерстинку, завдяки чому зникає ламкість, сухість і ефект м'ятою шерсті вже після першого застосування. Маска допомагає зберегти достатню кількість вологи в стрижні шерсті запечатуючи її кутикули, а також сприяє випрямлянню небажаних хвиль створюючи гладкий фініш на шикарних пасмах. Nupro Ras Intensive Treatment - практично обов'язковий засіб по догляду за шерстю як в період між виставками, так і в сезон надто сухий і холодної погоди. Для досягнення найкращого результату, використовуйте маску в комплексі з іншими засобами лінійки Spectrum Ten. Спосіб застосування Спершу, вимийте шерсть шампунем Spectrum Ten, або іншим улюбленим шампунем від Chris Christensen. На чисту, вологу шерсть (підсушену рушником) нанесіть достатню кількість маски по всій довжині, відступивши кілька сантиметрів від коренів. Для рівномірного розподілу маски по шерсті, прочешіть пасма м'яким гребінцем. Залиште на 5-7 хвилин. Ретельно змийте теплою, проточною водою. Висушіть шерсть як зазвичай. Характеристика Артикул: CCS89. Об'єм: 473 мл. Для інтенсивного відновлення пошкодженої шерсті котів і собак. Країна виробник: США.

Додаток М

Інструкція до косметичних засобів бренду Hyponic

Професійний очищуючий шампунь для об'єму шерсті собак Hyponic Pro Cleansing And Volume. Hyponic Pro Cleansing And Volume - ефективно видаляє забруднення зі шкіри та шерсті собак, глибоко очищаючи та освіжаючи їх. До його складу входять сучасні очищувальні ПАР, які м'яко, але ретельно усувають навіть найстійкіші забруднення, не пошкоджуючи шкіру і не пересушуючи шерсть. Шампунь збалансований зволожуючим гліцерином, який живить та зволожує шкіру, запобігаючи її пересиханню та подразненню. Полімери, що входять до складу, надають шерсті додатковий об'єм, роблячи її густою та пишною, а також усувають статичну електрику, що полегшує розчісування та запобігає сплутуванню. Після використання шампуню шерсть стає легкою, м'якою та слухняною, набуваючи здорового блиску та об'єму. Продукт забезпечує професійний догляд, створюючи легкий шар, який сприяє швидкому висиханню вовни, роблячи її більш доглянутою та захищеною. Особливості: Екстракт плодів зізіфусу - додатково освіжає шкіру та шерсть; Екстракт хлорели - має антибактеріальні, зволожуючі та антиоксидантні властивості; Екстракт м'яти - освіжає, заспокоює шкіру і бореться з лущенням; Екстракт зародків пшениці - зволожує шкіру та шерсть, надає блиску та еластичності. Склад: Aqua, Ammonium Lauryl Sulfate, Ammonium Laureth Sulfate, Cocamidopropyl Betaine, Sodium Lauryl Sulfate, Cocamide MEA, Dipropylene Glycol, Trehalose, Sodium Benzoate, Caprylyl Glycol, Polyquaternium-10, Citric Acid, Disodium EDTA, Polyquaternium-67, Butylene Glycol, 1,2-Hexanediol, Glycerin, Ziziphus Jujuba Fruit Extract, Chlorella Vulgaris Extract, Mentha Viridis (Spearmint) Extract, Mentha Piperita (Peppermint) Leaf Extract, Mentha Rotundifolia Leaf Extract, Triticum Vulgare (Wheat) Germ Extract, Stellaria Media (Chickweed) Extract, Ethylhexylglycerin, Fragrance. Країна виробник: Південна Корея.

Професійний шампунь для глибокого очищення вовни собак Hyponic Grooming Artist Deep Cleanse And Volume. Hyponic Grooming Artist Shampoo

Deer Cleanse & Volume - це 100% гіпоалергенний шампунь, спеціально розроблений для глибокого очищення та створення об'єму у собак, таких як: бішон фрізе, мальтійська болонка та померанський шпіц. Цей м'який шампунь, виготовлений з натуральних миючих засобів, не містить небезпечних хімічних речовин і ідеально підходить для видалення плям та освітлення шерсті. Особливості: Екстракт фрезії - надає м'якості шкірі й шерсті, та полегшує розчісування; Екстракт квіток лаванди - має антисептичні та протигрибкові властивості; Екстракт квіток ромашки - знімає свербіж та заспокоює чутливу шкіру; Олія плодів шипшини - підвищує пружність шкіри та шерсті, зволожує, відновлює ліпідний бар'єр і дозволяє шкірі легше переносити негативні дії зовнішнього середовища; Олія оливи - утримує вологу в шерсті, надає їй блиск і еластичність; Арганова олія - бореться з лущенням і робить шерсть гладкою і сяючою. Насичена кремова піна дарує м'яке відчуття після миття й не вимагає використання кондиціонера. Завдяки екстрактам лаванди та матіюли, вовна стає шовковистою та м'якою, а екстракт фрезії сприяє здоров'ю шкіри та забезпечує достатній об'єм. Формула шампуню містить сучасні делікатні ПАР, які ефективно видаляють забруднення, ніацинамід, що відновлює бар'єрну функцію шкіри, та полімери, які знімають статику та створюють об'єм, запобігаючи втраті вологи. Склад: Aqua, Coco-Betaine, Disodium LaurethSulfosuccinate, Sodium Lauroyl Methylaminopropionate, Sodium Cocoyl Alaninate, Cocamide MEA, Cocamide Methyl MEA, Fragrance, Hydroxyaceto-phenone, Glycerin, Polyquaternium-10, Caprylyl Glycol, Pentasodium Pentetate, Freesia Refracta Extract, Lavandula Angustifolia (Lavender) Extract, Mentha Piperita (Peppermint) Leaf Extract, Monarda Didyma Leaf Extract, Rosmarinus Officinalis (Rosemary) Leaf Extract, Butylene Glycol, Chamomilla Recutita (Matricaria) Flower Extract, 1,2-Hexanediol, Ethylhexylglycerin, Citric Acid, Sodium Chloride, Niacinamide, Rosa Canina Fruit Oil, Prunus Amygdalus Dulcis (Sweet Almond) Oil, Olea Europaea (Olive) Fruit Oil, Cocos Nucifera (Coconut) Oil, Argania Spinosa Kernel Oil.